

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENEK

stane v dnevni prodaji

samo 1 dinar

Obširna nedeljska številka z
ilustrirano prilogo stane

samo 2 dinarja

Vsak
Slovenec mora imeti »Slovenca«!

Obletnica

Danes je obletnica, odkar je po domoljubni modrosti in dalekovidnosti našega prevzvišenega vladarja Aleksandra I., zagledal dan zgodovinski akt z dne 3. oktobra 1929, po katerem je naša država dobila svoje naravno ime Jugoslavija in se je razdelila v devet velikih banovin, ki misel narodne kulturne in državne skupnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev najbolj adekvatno izražajo. Po tem zakonu, ki pomeni po našem zedinjenju najbolj važno epoko v naši zgodovini, je naša država v resnici v duhu kraljevega manifesta od 6. januarja 1929 postala to, kar po naravi, narodnem duhu svojega prebivalstva in po svoji zgodovinski misliji v resnici je. Ta akt je realiziral misel, po kateri smo se kot Jugoslavlani združili v višjo krvo, kulturno in državno enoto. Z njim se je izpolnila oporoka vseh, ki so tekom zgodovine z ogromnimi žrtvami in borbami tako na bojnih poljih kakor v oblasti duha delali na zedinjenju jugoslovanskih rodov, medsebojni slogi in ustvarjanju skupne in enotne države.

Nove banke oblasti, ki danes s ponosom gledajo na preteklo leto intenzivnega kulturnega in gospodarskega dela, predstavljajo simbolično združitev vseh narodnih sil in v splošno nam svetlo, skupno domovino. Po velikopoteznem zamislu kralja in po državniški spretnosti premiera sedanje vlade so se ustvarile banovine, ki so življenja zmogljive enote, ker so velike, ker so razmejene po naravnih geografskih, gospodarskih in prometnih vidikih in ker zato popolnoma ustrezajo materialnim potrebam in težnjam prebivalstva. Z banovinami se je ustvarila banovna široka kompetenca, tako da se je osrednja državna uprava znatno razbremenila s tem, da se je odpravil dvotirni sistem, obenem se pa pocenil upravni aparat, ki je postal bolj prožen in gibčev ter prilagojen miselnosti, osebnosti in gospodarskim potrebam naroda. Po banu, ki je postal resničen političen in upravni center dežele in najplavnejši faktor njenega gospodarskega, kulturnega in socialnega življenja, se je prebivalstvo trdno zvezalo z državo celoto obenem pa se je dal razmah vsem njegovim prirodnim, narodnim, kulturnim in gospodarskim silam in zmoglostim. Nove banovine so srečna sinteza misli krve in državne enote Srbov, Hrvatov in Slovencev in pa tradicionalnih sil ter pozitivnih in tvornih vrednot ki v Srbiji, Hrvatih in Slovencih po naravi počivajo.

Danes gledajo banovine, ustvarjene po velikem konceptu našega vladarja, na eno leto srečnega in plodonskega razvoja. Može, ki so jim bili postavljeni na čelo so s popolnim razumevanjem in praktično sposobnostjo šli na delo za uresničitev idej, januarkega manifesta našega vladarja. Ideala popolne nepristranosti državne uprave niso samo našeloma poudarjali ampak ga tudi dejansko izvajajo. Položili pa so v svojih upravah po vrhovnih smernicah in navodilih našega premiera temelj za gospodarsko ozdravitev, napredek in dvig banovin in države. Kar se posebej tiče naše dravske banovine, ki združuje skoro vse slovensko ljudstvo, moramo naglasiti, da smo imeli v svojem prvem banu inž. Dušanu Sernecu, ki ga vidimo z obzavljanjem zapustiti to mesto, da prevzame višjo čast ministra, moža, ki je z jekleno vztrajnostjo in neupogljivo voljo, katera mu je svojska, začel izvajati načrt elektrifikacije naše banovine, ki bo odprl našemu ljudstvu etalen vir blagostanja in dohodkov ter ga s tem tudi kulturno dvignil. Mirno lahko rečemo, da se je državna banovina pod vodstvom prvega bana izkazala kot vzor banovin vseh Jugoslovij. Temu delu pa je bila vodilna smernica nesebična ljubezen do vladarja, slovenskega ljudstva in Jugoslavije, ki naj po složenem sodelovanju nas vseh postane srečna in močna ter ugledna v vsem svetu. Ne dvomimo, da bo njegov naslednik v istem duhu delal na uvrščanju in novem ustvarjanju kulturnih in gospodarskih dobrin našega ljudstva v splošno jugoslovansko in državo.

Zato z radostjo slavimo danes obletnico oktoberkega zakona, po katerem je po iniciativi našega prvega in največjega domoljuba, kralja, dahnilo v našo državo novo življenje in se je v konkretni obliki udeležilo to, o čemer so sanjali, kar so enovali in zamišljali največji geniji Srbov, Hrvatov in Slovencev, kar se je zdelo težko ustvariti zaradi tisoč in tisoč ovir nesrečnih zgodovinskih okoliščin, ki so delile južne Slovane. Naša naloga je zdaj samo, da se še bolj strnemo v enoto skupnega življenja v duhu našega skupnega rodu, ki je eden v vsej svoji raznolikosti. Po oktoberkem zakonu srečno začeta prenova našega narodnega in državnega sožitja se ima po patriotičnem in požrtvovalnem sodelovanju vseh dovrševati in dovršiti v stavbo, ki bo imponirala vsemu svetu in bo mogočen čimtelj miru in napredka vsega kulturnega sveta.

Pogajanja med Francijo in Nemčijo?

Kaj je na senzacionalnem intervjuu gospoda Brianda?

Paris, 2. sept. fr. V zunanjem ministertvu vlada velikansko presenečenje radi izjav, ki jih je po informacijah »Journal de Geneve« podal francoski zunanji minister Briand. Briand je namreč predlagal, naj se Nemčiji pride na pomoč, če mogoče celo s kakšnim mednarodnim posojilom, češ da je gospodarska oslabeleost Nemčije povzročila naraščanje fašističnih organizacij in zmago Hitlerjevih pristavev v volitvah. Ravnotako vlada v parlamentarnih krogih nepopisno razburjenje, ker se smatra, da vodi Briand svojo lastno politiko, ki čisto nič ni v skladu s politiko vlade, h kateri pripada. Republikanska zveza (grupa Marin) je že obvestila predsednika vlade, da ga bo takoj prvi dan jesenskega zasedanja parlamenta interpeliral o političnih smernicah, ki jih je Briand uveljavil v Ženevi in ki so v nasprotju s vsemi izjavami predsednika vlade in z idejami parlamentarne večine.

Prijatelji Brianda, ki so ravnotako osupnjeni radi te nepričakovane ofenzive Brianda za vpostavitve najtesnejših zvez z Nemčijo, so mnenja, da je Briand postal žrtev intrig, in da se je njegova izjava tolačila popolnoma napačno, ker si ni mogel misliti zunanje ministra, ki bi danes zagovarjal ono strujo v Nemčiji, ki je postavila boj proti Franciji na prvo točko svojega programa. Politični nasprotniki Brianda, ki so v Franciji zelo številni, bodo to ponarejeno izjavo porabili, da ga po njegovem povratku v Paris širmoglavijo.

Po informacijah, ki izvirajo iz borznih krogov, vlada velika nevolja med upravnim svetom Comite des Forges (zveze težke industrije), ki je že dalje časa vodil pogajanja z nemškimi indu-

strijalci v svrhu tesnejše združitve, ker je Briand lahko miselno izdal načrte, o katerih bi za enkrat javnost še ne smela vedeti. Govori se, da je bil v načrtu francosko-nemški premogovni in železni trust, ki bi imel namen izpodrinuti angleško jeklo na evropskem trgu.

Ženeva, 2. okt. ss. »Journal de Geneve« prinaša danes Briandovo »razlago« izjave, ki jo je dal zastopnikom mednarodne ženske zveze, in ki je povzročila burne komentarje po vseh inozemskih tleh. Briand protestira proti napačni razlagi njegovih besedi, katere so obrnjene tako, da dovoljujejo najrazličnejša tolmačenja. Njegov razgovor z damami je bil privatnega značaja in on ni dovolil nikomur njegovih izjav objavljati v časopisu.

»Journal de Geneve« se čudi, kako je mogel minister Briand, ki ima tako bogata izkustva, le eno samo minuto misliti, da bo njegov razgovor ostal tajen, če se je pa pogovarjal kar z osmerimi damami. List trdi, da je njegovo poročilo avtentično. Isto trde dame mednarodnega komiteja.

Paris, 2. okt. Agencija Havas poroča iz Ženeve, da so izjave, katere je baje podal zunanji minister nekimi odposlankam mednarodne ženske zveze in ki se tičejo njegove ocene Hitlerjeve stranke kakor tudi ministra Treviranusa, popačene in ne predstavljajo mišljenja zunanjega ministra.

Parisko časopisje demantira agencije Havas ne jemlje na znanje in je slej ko prej pripravljen izvedeti, kateri so bili zunanji pritiski, ki so vplivali na Brianda, da je mogel ravno v tem času govoriti tako nepremišljeno.

Berlin, 2. okt. ff. »Börsenzeitung« poroča:

Frankfurta, da se je tam mudila delegacija francoske težke industrije ter imela nekoliko posvetovanj z zastopniki porurskih industrijalcev. List se povprašuje, če gre za ustanovitev francosko-nemškega trsta, ali pa samo za proučevanje nemškega gospodarstva v svrhu denarnega posojila, ki bi ga Francija dovolila Nemčiji. Frankfurtski trgovski krogi bi bili temu načrtu naklonjeni. Tudi francoski industrijalci so se baje izrazili za to rešitev pogojno seveda, da Nemčija svojo zunanjo politiko usmeri v prilog gospodarskega sodelovanja med obema državama.

Riman, 2. okt. ff. Iz Rima pišejo, da so novice o pogajanjih, ki bi se imela vršiti med predstavniki kakih gospodarskih organizacij Francije in Nemčije, in ki naj bi imela namen izposlovati Nemčiji gospodarsko posojilo na nemškem trgu, zbudilo na Kvirinalu veliko zanimanje. Če pogajanja dovedejo do uspeha, potem bi položaj Italije v vprašanju njenih odnosov do Francije postal slabši. »Tevere« pristavi, da pa ne pripisuje tem govoricam velike važnosti, ker možnost zveze med francosko in nemško industrijo je še v kraljevini sanj. Na drugi strani pa Anglija ne bi dovolila, da bi se ji nastavljal nož na grlo.

Paris, 2. okt. ss. »Journal« poroča, da namerava priti predsednik nemške narodne banke v najkrajšem času v Paris na pogajanja s francosko narodno banko in velikimi pariškimi bankami. »Journee Industrielle« izjavlja, da je Francija pripravljena staviti svoje zlato in svoj kredit v najširši izmeri v službo miru, seveda pa mora Nemčija dati jamstva za svojo miroljubnost, če hoče imeti dobiček od te pripravljenosti.

Generalni sporazum med Francijo in Italijo?

Paris, 2. okt. as. Kakor poroča »Petit Parisien«, se bodo razgovori med Francijo in Italijo zopet začeli na popolnoma novi podlagi. Sistem, po katerem so se sporna vprašanja obravnavala ločeno, se ni izkazal. Sedaj bodo poskusili priti do generalnega sporazuma, in sicer najprej v obliki sodelovanja na finančnem in gospodarskem polju.

Paris, 2. oktobra. as. Dozdevno oficiozen članek v »Petit Parisien« pripravlja francosko javnost na to, da se po večletni napetosti v francosko-

italijanskih odnosih namerava dovoliti Italiji velike posojilo. Kot argument navaja list, da je treba končno javno razčistiti francosko-italijanska nasprotstva in spraviti popolnoma v soglasje gospodarske interese obeh držav. Sicer Francija s tem ne bo pridobila italijanskega prijateljstva in bo s par milijardi kupila samo pripravljenost Italije za pogajanja. Nedvomno so k temu pripomogle tudi nemške volitve ter je veliki narastek desničarskega radikalizma v Nemčiji povzročil tudi v Parizu preokret, tako da so začeli sedaj polagati važnost na poravnavo sporov z Italijo.

Važnost konference britskega imperija

London, 2. okt. AA. Davi so vodje delegacij na imperijalni konferenci nadaljevali razpravo o načinu, kako naj se najbolje razpravlja o raznih točkah dnevnega reda konference.

Sedanja imperijalna konferenca se vrši v znamenju hude svetovne gospodarske krize in ni čuda, da bo konferenca v prvi vrsti posvetila svojo pozornost gospodarskim problemom, ki postajajo čedalje bolj pereči.

Tudi Macdonald je v svojem snodnem govoru naglašal pretežno gospodarski značaj sedanje imperijalne konference. »Trpeli smo«, je dejal Macdonald, »na velikem pesimizmu. Teden za tednom se je število brezposelnih večalo, kar je porazujoče vplivalo na nas same in nas zakrilo v oblake pred svetom. To se mora nehati. Naša slabost leži v

naši duševnosti.«

Vsi ministrski predsedniki so snoči naglasili važnost gospodarskega sodelovanja vseh delov britskega imperija. Kanadski ministrski predsednik se je izjavil za gospodarsko solidarnost imperija, ki naj pospeši ustavni razvoj. Končno je govornik izrazil upanje, da se bodo v teh časih silne gospodarske depresije združile vse države imperija k gospodarskem sodelovanju in ojačile medsebojno gospodarsko zvezo.

Novozelandski ministrski predsednik Forbes je naglasil, da je v mejah imperija več samostojnih edinic, ki naj se združijo k skupnemu delu, kar bo ena najvažnejših nalog imperijalne konference. Forbes je zaključil, da morajo pasti carinske zapreke, ki so doslej delile narode britskega imperija.

Jugoslovansko-grška vzajemnost

Atene, 2. okt. AA. Včeraj sta trgovski zbornici v Atenah in Pireju priredili banket v čast naših izletnikov. Med banketom se je prigrabil k besedi grški minister za narodno zdravje Vorlumis, ki je poudarjal, da so taka potovanja najboljše sredstvo za spoznanje države in da sedanje bivanje jugoslovanskih gospodarstvenikov obuja spomine na vzajemne borbe Grčije in Jugoslavije v preteklosti, borbe, ki bodo ostale tudi za bodoča pokolenja simbol bratstva in sodelovanja za mir. Zatem je minister Vorlumis dvignil čašo in napil na zdravje jugoslovanskega kralja in za napredek Jugoslavije. Za pozdrav se mu je zahvalil naš odpravnik poslov Milan Jovanovič in poudarjal, da je bil našim iz-

letnikom prirejen nad vse prisrčen in prijazen sprejem. Svoj govor je zaključil z napičico v zdravje predsednika grške republike Zaimisa in bratskega grškega naroda. Zatem je govoril generalni tajnik zagrebske zbornice za TOI dr. Adolf Čuvaj, ki je predlagal ustanovitev grško-jugoslovanskih zbornic v Atenah in Belgradu. Zatem je govoril namestnik ministra za zunanje zadeve Fidakis in pozdravil zastopnike časopisja. Za pozdrav se mu je zahvalil jugoslovanski novinar Dragan Miličević. Naposled je govoril tajnik jugoslovanske trgovske zbornice v Solunu, ki se je zahvalil ministru Vorlumu za pažnjo naprav solunski zbornici in našemu gospodarskemu življenju v Solunu.

Intimno prijateljstvo med Turčijo in Grčijo

Moskva, 2. okt. as. Ob koncu obiska turškega zunanjega ministra Tefvik Ruždi beja v Moskvi objavila uradni komunikacije: Med Litvinovim, Karahanom in Tefvik Ruždi bejem so se vršili s sodelovanjem ruskega poslanika v Angori in turškega poslanika v Moskvi razgovori o medsebojnih odnosih in o problemih mednarodne politike. Turško-ruski odnosi postajajo vedno tesnejši in prijateljski in obe državi smatraja za svojo nalogo, da postanejo odnosi še tesnejši in prisrčnejši.

Pred vlado g. Poincaréja

Paris, 2. okt. p. V lukajnih političnih krogih je vzbudil veliko zanimanje skupen obed, na katerega so bili povabljeni Poincaré, Tardieu in Maginot. Trdi se, da je bilo sklenjeno, da bo vlada podala ostavko pred sklicanjem parlamenta, novo vlado bi sestavil Poincaré brez Brianda. Službeno pa se to demantira in trdi, da se na obedu izmenjale same misli. V političnih krogih pa se pričakuje, da bo Tardieu v kratkem odstopil, sledil mu bo Poincaré.

Dr. Korošec v Dubrovniku

Dubrovnik, 2. oktobra. p. S Snoči je prispel v Dubrovnik minister na razpoloženju dr. Anton Korošec. Pričakal ga je inž. Milorad Dimitrijevič in ga odpeljal z avtomobilom v svojo vilo »Trstenac«, v katero je stalno zahajal dr. Laza Marković.

Proslava junaštva

Belgrad, 2. okt. m. 9. oktobra poteče 15 let, ko se je moral podati Belgrad v krvi svojih branilcev nemškim četam. Proslava se vrši 15. oktobra, po vseh šolah se vršijo svečana predavanja, v Belgradu pa tudi svečana komemoracija.

Ureditev državnih gozdov

Belgrad, 2. oktobra. AA. V ministertvu za gozdove in rudnike je bila po nalogu ministra sestavljena komisija, ki bo izdelala izjavo o končni sestavi navodil za ureditev državnih gozdov. Predsednik komisije je Peter Prpič, načelnik oddelka za občinske in zasebne gozdove, člani so Mihovil Markič, načelnik oddelka za pogodovanje, Iv. Maruči, višji inšpektor, dr. Ljubomir Miletič, načelnik oddelka za eksploatacijo državnih gozdov pa je poročevalec. Komisija se bo sestala prihodnje dni.

Dr. Maček odpotuje v Karlove Vari

Zagreb, 2. oktobra. p. Dr. Vladimir Maček potuje v kratkem v Karlove Vari radi zdravljenja. Ministertvo notranjih del je izdalo za to potovanje potni list.

Pomorska nesreča na Jadranu

Split, 2. oktobra. p. Sinočna pomorska nesreča je še vedno predmet preiskave naših pomorskih oblasti. Kapetan italijanskega broda navaja edino, da mu je žal, da se je dogodila omenjena nesreča in priznava, da je prekršil prometne predpise, ker je zadel v jadrnico z leve strani. Jadrnica se nahaja v popravilu v neki ladjedelnici blizu Splita.

Delavska vprašanja

Belgrad, 2. okt. m. Včeraj zvečer se je vršila v prostorih jugoslovanskih delavskih sindikatov plenarna seja vseh delavskih organizacij naše države. Sklenjeno je bilo, da se vrši glavni občni zbor dne 19. oktobra v Belgradu.

Belgrad, 2. okt. m. V nedeljo 5. oktobra se bo vršila v Belgradu širša konferenca centralnega tajništva delavskih zbornic. Obravnavalo se bo delavsko vprašanje državnih grafičnih podjetij. Na konferenco so povabljeni predstavniki gospodarskih organizacij.

Naša lahkoatletska reprezentanca

Belgrad, 2. oktobra. z. Skupina 28 lahkoatletov, ki predstavljajo našo reprezentanco za Grčijo, je prispela danes v Belgrad. Naša reprezentanca je zelo močna in je gotovo, da bo dosegla dobre rezultate. Potovanje treh delegatov lahkoatletske zveze je omogočil Centralni prebribo z darilom 10.000 Din.

Zopet uprašanje revizije mirovnih pogodb

Na Poljskem vlada razumljivo razburjenje nad izjavami preds. Masaryka

Varšava, 2. okt. rr. Razburjenje, ki ga je povzročila izjava Masaryka dopisniku dunajske »Neue Freie Presse« se še ni poglobilo in v vsakem dnevu le narašča. Predsednik Masaryk je namignil, da je rešitev poljskega koridorja za vzdržanje evropskega mira potrebna, ravno tako kot pomirjenje Madjarske, za kar je češkoslovaška država eventualno pripravljena doprinesiti teritorialne žrtve.

Češkoslovaški poslanstvi na Dunaju in v Budimpešti sta sicer objavili uradne komunikacije, v katerih razlagata predsednikove besede v smislu panevropskih stremenj, vendar njih komunkacije niso mogli pomiriti poljske javnosti, tem manj, ker ne govorita o poljskem koridorju. V vladnih krogih se stališče, katerega je zavzel predsednik Masaryk, ne more razlagati drugače kot pa, da je samo odgovor na stališče, katerega je nedavno zavzela poljska vlada ob priliki zaključitve arbitražne pogodbe z Madjarsko. Poljska vlada je takrat izrecno izjavila, da ne vprašanje revizije liranonske pogodbe ne briga in da v slučaju, če bi prišlo do revizije, Poljska ne bi nasprotovala.

Nadalje postaja čedalje bolj jasno, da je nenara predsednik Masaryk hotel javno nastopiti proti poskusom Poljske, da prevzame vodstvo Male antante. Konferenca poljedelskih držav se je nedavno vršila v poljski prestolici, v Zenevi pa je Poljska najbolj živo nastopala interese poljedelskih držav, med katere spadata tudi Jugoslavija in Rumunija. Tako izgleda, kot da bi se češkoslovaška vlada bala, da ne bi izključno gospodarski interesi, ki so trenutno važnejši kot pa politični, pomagali Poljski, da izpodrine Češkoslovaško z vodilnega mesta v vseh vprašanih srednjeevropske. Ta domnevanja niso brezpredmetna, osobito, ko je poljski poljedelski minister Kviat-

kovski ravno kar zapustil Prago in odnesel vtise, da njegova delavnost v Varšavi in v Zenevi ni bila vseč češkoslovaški diplomaciji.

Bratislava, 1. okt. b. »Slovak« posveča celo uvodno stran izjavam predsednika Masaryka dunajski »Neue Freie Presse« o poljskem koridorju in madjarskih mejah. V uvodnem članku, ki nosi naslov »Ogrožena integriteta Slovaške« piše ta časopis, da se izjave predsednika tičejo osebiti Slovakov. Predsednik Masaryk da je že v drugo jasno povedal, da nametava pomiriti Madjarsko s slovaškimi teritorijem, prvič, ko je madjarski minister dr. Gratz obiskal predsednika republike, drugič pa sedaj v intervjuju londonski agenciji. »Mi Slovaki nismo mogli vedovati v verodostojnost teh besedi, mi smo protestirali proti takim nakanom, ki bi odrgale od Slovaške pod katerimikoli imenom del njenega ozemlja. Nas samo to tolaži, da predsednik Masaryk ni medrečen za revizijo meja, ampak da mora v to privoliti češkoslovaški parlament, povzruha pa Velika in Mala antanta.« Slovaki poslanci bodo razčistili to vprašanje pred parlamentom.

Budimpešta, 1. okt. m. Vse madjarsko časopisje z velikimi črkami prinaša besedilo izjave, katero je dovolil londonski »London General Press« predsednik češkoslovaške republike Masaryk. »Orai Usage« se divi predsednikovi energiji, ki je danes že petič ali šestič podal izjave, katere je moralo zunanje ministrstvo v teku 24 ur demantirati. V »Uj Nemzedek« prinaša minister dr. Gratz vsebino svojega razgovora s predsednikom in naglašja, da češkoslovaška polagoma prihaja do spoznanja, da ni v interesu Evrope, če redi v svoji sredi na ranih krvavečo Madjarsko. »Magyarország« pa povdarja, da je predsednik Masaryk na-

pravi samo poskus, da bi razdril akcije poljedelskih držav, ki hočejo izriniti iz svoje srede Češkoslovaško in uveljaviti posebne carinske zveze, ki bi ulegle škodovali njeni industriji.

Praga, 1. okt. b. Na zunanem ministrstvu se vedno sprejemajo vprašanja, ki prihajajo od posameznih političnih strank, pa tudi od posameznikov, in ki zahtevajo pojasnila o predsednikovih izjavah o reviziji češkoslovaških-madjarskih meja. Nekateri krogi hočejo vplivati na zunanje ministrstvo, da bi se solidiziralo s predsednikom republike, medtem ko drugi opozarjajo na nevarnost, ki preti državi, če bi ona sama prevzela odgovornost za revizijo pogodb, ki jo organično sestavljajo.

Praga, 2. okt. as. V poslanski zbornici je podal danes ministrski predsednik Udržal vladno izjavo o intervjuju predsednika Masaryka z zastopnikom londonske »General Press«, ki je bil v nedeljo objavljen v »Neue Freie Presse«. Vladna izjava se glasi, da ta razgovor ni bil mišljen kot intervju. Besedilo takozvanega intervjuja ni bilo predloženo v odobritev. To dokazuje, da vsebina intervjuja v mnogih stvareh nasprotuje nazorom predsednika. Kakor vsi merodajni faktorji ustave naše države, smatra tudi predsednik za nemogoče razmišljati o kaki rešitvi, s katero bi se spremenilo stanje, ustvarjeno z mirovnimi pogodbami. Gre torej za pravičen razgovor predsednika, ki v objavljenem intervjuju ni podal pravilno. (Odobranje pri strankah koalicijske.) Poslanec Hlinka je zaklical ministrskemu predsedniku: »Predsednik je neodgovoren! Na odgovor pa bomo poklicali vas!« Vladna stranka so vladno izjavo vzele na znanje in razprava je bila zaključena. Hlinka je neprestano klical: »Mi hočemo debatovati!« Poslanec dr. Pergler pa je zaklical: »Demokracija je diskutabilna!

Čsl. vlada se učvršča

Ze neštetokrat so prorokovali čsl. vladi padec, ali kljub temu se srečno izmuza iz vseh nevarnosti. Ko se je junija razel parlament na poštice, so bili tudi optimisti prepričani, da kopališča in kopeli ne bodo moge popolnoma ohladiti prevlečo krvi vladnih poslancev, ki so si estro v laseh. Nasprotja med stališči in nazori posameznih strank vladne večine so bila tako velika, da jih je bilo na prvi pogled nemogoče premostiti. Ali tudi za politiko je čas najboljši zdravnik.

Med političnimi je vlada začela zboljševati svoj položaj. Zakaj republikanska agrarna stranka, najmočnejša v državi, si je zagotovila vesterstransko pomoč obrtniške stranke. Prijaletjske zveze med njima so se že tako utrdile, da so se zadnjega kongresa obrtniške stranke udeležili tudi voditelji agrarcev. S tem so hoteli agrarji jasno pokazati socialnim demokratom, da so prazni njihovi upi, da postanejo najmočnejša stranka v državi. Socialni demokrati so bili mnenja, da je nastal zanje ugoden trenutek za volitve. Zmeha v komunističnih vrstah je namre vedno večja in s spretno agitacijo bi mogli socialni demokrati potegniti za seboj večino razčerenih in zmehdenih komunistov. Zato so socialni demokrati iskali prilike, da izkovejo vladno krizo in volitve.

Po sestanku obrtniške stranke so se sanje socialnih demokratov o vodilni vlogi razblinile v nič. Saj bi mogli težko pridobiti pri volitvah toliko, da bi znatno prekašali že same agrarce, naravnost nemogoče pa je odvzeti večino združenih agrarnih in obrtniških stranki. S strani socialnih demokratov za zdaj tako ne preli vladi resna nevarnost.

Mase narodnih socialistov, ki hočejo imeti vedno kako kost, ki jo glodajo v velikem hrupu, so tudi prišli na svoj račun. Nesramna obdolžitev italijanskih listov, da so češki Sokoli ob znani nesreči na Jadranskem morju ukradli Italijanom za 300.000 lir srebrnine, je najbolj razburila, ravno narodne socialiste, ki igrajo odločilno vlogo v češkoslovaškem sokolstvu. Narodno socialistične mase so v zadnjih tednih potisnile v ozadje socialne zahteve, ker so svojo pozornost posvetile narodnostnim vprašanjem. Izjave nemškega ministra Treviranusa o Poljski in zmaga sovitiščinskih krogov v Nemčiji so zopet podžigale stoletno nasprotje med Čehi in Nemci. Zato je bila v zadnjih dneh Praga kakor v vojnem stanju, ko so češke množice demonstrirale proti nemškim govorečim filmom, s katerimi širijo Nemci svojo propagando.

Izredno se je razburila češkoslovaška javnost, ko sta radi poškodbe imela nekaterih praških Nemcev protestirala nemški in avstrijski poslanci. Če poljski poslanci v Berlinu ni imel pravice protestirati, ker so pred nekaj dnevi Nemci na Pomoranskem demoleirali poljsko šolo, se imata po mnenju češke javnosti tem manj pravice nemški in avstrijski poslanci, da bi se vmešavala v čsl. notranje zadeve.

Protesti italijanskega in nato nemškega in avstrijskega poslanka kakor tudi agrarni uspeh pri obrtniški stranki so zopet bolj tesno priklenili k vladi g. Udržala tudi narodne demokrate, dedne sovražnike Nemcev. Po svoji številni moči sicer demokrati mnogo ne pomenijo, ali v njihovih rokah je Industrijska zbornica, Živnostenska banka in večina češkega kapitala.

Tudi slovaško vprašanje ni sili vlade k odstopu. Res se je sicer Udržalovi vlad čitalo, da v vladi ni zastopnikov Hlinkove slovaške ljudske stranke; Madjari so širili med svet vesti, da je najmočnejša slovaška stranka, Hlinkova LS proti Češkoslovaški. Ali s svojo interpolacijo proti zatiranju Slovkov v Madjarski so slovaški katoličani zopet jasno dokazali svoj patriotizem.

Spori med voditelji agrarne stranke so ponehal, odkar se je srčna bolečina bivšega min. predsednika in agrarnega vodje dr. Švehla obrnilo tako na bolje, da se je lahko podal v Karlove vary. Švehla je najmočnejša politična osebnost ne samo v agrarni stranki, ampak v vsem čsl. parlamentu. Odkar se zopet lahko vsaj od daleč peča s politiko, se čutilo vsepovsod njegovi vplivi. Zato ni pričakovati v doglednem času krize, če se ne pripeti kaj izrednega, ker se je položaj vlade zelo učvrstil.

Irigoyen pojde v izgnanstvo

Newyork, 2. oktobra. AA. Poročajo iz Buenos Airesa, da se je vlada dogovorila s špansko vlado, da bo bivši predsednik Irigoyen prepeljan v Spanijo, kjer bo živel v izgnanstvu.

Pariški vojaški guverner v Ameriki

Newyork, 2. oktobra. AA. Vojaški guverner Pariza general Henry Gouraud je dospel s francosko ladjo v Newyork. Ameriška križarka je pozdravila prihod Gourauda s 13 častnimi streli. Občina mu pripravila velike svečanosti.

Letalske vesti

Pariz, 2. okt. AA. Davi je krenil z letovišča Villacoublait francoski letalec de Troyes na polet v Bukaresto. Splohoma se bo ustavil v Belgradu.

London, 2. oktobra. AA. Zrakoplov »R 101« se je vrnil davi ob 7 v Cardington po poletu, ki je trajal 15 ur in ki je bil poizkus za polet v Indijo.

Delovanje kitajskih roparjev

London, 2. okt. as. Kitajski roparji so po štiritedenskem obleganju zavzeli mesto Li Hsien. Po zavzetju so pomorili nad 8000 ljudi, skoro vse moško prebivalstvo.

Zaradi jajca ubit

Solija, 2. oktobra. AA. V vasi Trebi v Sumer-skem okraju se je Ali Bostandži spri z ženo svojega nečaka Mehmeda Bostandžija. Spor je nastal zaradi enega jajca. V prepri je posegel tudi Mehmed Bostandži nekar ga je Ali težko ramil. Kasneje je Mehmed podlegel poškodbi. Ali je bil takoj prijet in aretiran.

Komunistična demonstracija

Hamburg, 2. okt. AA. Včeraj so trije mladniki pristali komunistične stranke razbili okoli na jugoslovanskem konzulatu.

Cene hmelja

Zatec, 2. okt. as. Razpoloženje na trgu je nespremenjeno mirno. Cene so se gibale med 300 in 500 Kč.

Balkanska konferenca

Solija, 2. okt. AA. Poleg že omenjenih delegatov za balkansko konferenco v Atenah odpotujejo se bivši minister Kulev, zgodovinar Mišev, predsednik društva »Otec Pajšije«, arhimandrit Boris Simov in Dobrudžan Cenakov.

Carigrad, 2. okt. as. Turška delegacija za balkansko konferenco je odpotovala danes dopoldne v Atene. V tukajšnjih krogih vlada veliko zanimanje za to konferenco, kar je razvidno iz tega, da so v delegaciji tudi razni ministri in zastopniki trgovskih zbornic.

Bivši grški kralj si želi nazaj

London, 2. oktobra. AA. Reuter poroča: V intervjuju o svojem namenovanem povratku na grški prestol je izjavil bivši grški kralj Jurij: »Ni koli nisem prenehal verovati, da me bo grški narod prej ali slej pozval, naj izvedem ustavno organizacijo. V zadnjem času dobivam stalno pozive iz Grčije, v katerih me naprošajo, da prekinem molk. Hotel sem čakati, da se javno mišljenje v Grčiji izkristalizira. Grški narod po neke vrste kolektivni intuiciji čuti potrebo, da živi pod okriljem ustave po primeru angleškega naroda.« Na kraju je kralj dodal, da njegova vrnitev ne bi pomenila politično strankarskega čina, niti da bi imela take tendence, ker je kralj le dolžan, da učvrsti narodno edinstvo in pazi strogo na ustavo.

Seja velikega lašističnega sveta

Rim, 2. oktobra. AA. Veliki fašistični svet, ki se bo sestal prihodnji turek, bo imel pred seboj važne naloge. Predvsem bo moral odobriti imenovanje tajnika stranke Giurattija. Na seji bo zunanji minister Grandi podal poročilo o stanju italijansko-francoskih pogajanj v mornariškem vprašanju.

17 duhovnikov ustreljenih

London, 2. oktobra. AA. »Times« poroča iz Moskve, da je bilo v Leningradu ustreljenih 17 duhovnikov, ker niso hoteli zapustiti svojih cerkva in priznati ministrstva za cerkve.

Vprašanje ruskih dolgov

London, 2. okt. AA. Sovjetsko-britska komisija, ki ima nalogo reševati reklamacije v zadevi ruskih dolgov, je imela danes v ministrstvu zunanjih zadev prvo sejo. Zasedanje bo verjetno trajalo dalj časa.

Vezav bruh

Milan, 2. oktobra. as. Zadnje štiri dni je začel Vezuv zopet močnejše delovati. Vrstilo se je mnogo eksplozij druga za drugo, pri katerih je vulkan izbruhal mnogo žareče lave. Ponoči je ognjeni žar videti daleč na okoli, kar privablja mnogo tujcev. Po poročilu voditelja observat, se je včeraj popoldne 30 m visoki stožec v žrelo vulkana porušil in zamašil žrelo, radi česar se je na vzhodni složen, posebno na severnem in jugovzhodnem koncu, pojavilo več razpoklin, iz katerih uhaja žareča lava. Neposredne nevarnosti za okoljske občine ni.

Hiša se porušila

Newyork, 2. oktobra. as. V Greenwich-Avenue v starem delu Newyorka se je porušila štiri nadstropna stanovanjska hiša. Pod razvalinami je bilo pokopanih 13 ljudi, 6 ljudi so se resili težko ranjene, za ostale pa ni nobenega upanja več na rešitev. Na sosednem stavbišču so kopali temelj za novo stavbo, radi česar so se omajali temelji stanovanjske hiše.

Bombe na delu

Pariz, 2. okt. as. Kakor se poroča iz Casablanca, je oddetek vstaških domačinov napadel francosko posadko v Draau na južnem pobočju atlaskega gorovja. Na pomoč so prišla francoska četala, ki so obmetavala vstaše z bombami. Posamezne posadke so prihitele na pomoč. Vstaši so pobegnili. O zgbah v teh bojih se nič ne poroča.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno. Nižja temperatura. V prostih legah je nevarnost slane. Sevetrovzhodni vetrovi.

Zagrebska vremenska napoved. Prevažno oblačno, megleno, toda precej stabilno.

Popoln preokret v Španiji

Madrid, 2. okt. AA. Kakor poročajo, je republikansko gibanje v Španiji tako naraslo, da je prestol v celoti nevarnosti. Da se položaj reši, bo v kratkem sestavljena liberalna monarhistična elada s Santiagom Albom na čelu. Do zadnjega so smatrali Albo za vneta republikanca. Njegov preokret razlagajo njegovi prijatelji s tem, da je kralj privolil v važne koncesije, na temelju katerih se bo kraljeva oblast znatno omejila in uvedla v Španiji ustavna monarhija po angleškem vzoru.

Po razpustu avstrijskega nar. sveta

Dunaj, 2. okt. as. Leyčarski listi, predvsem »Arbeiter Zeitung«, izjavljajo, da pomeni predčasni razpust mednarodnega sveta kratek, ustave. Člen 70 ustave določa, da se mora po zveznem predsedniku imenovana nova vlada predstaviti narodnemu svetu v enem tednu, za kar se mora po ustavi sklicati izredno zasedanje. Vlada, ki jo je imenoval zvezni predsednik, bi se morala po ustavi takoj razrešiti poslov, če bi ji narodni svet odklel zaupanje. Da pa se vlada izogne gotovi nezaupnici, je rajše kršila ustavo.

Dunaj, 2. okt. as. Novi zvezni kancler Vaugoin je prodrl s svojo voljo in imenoval dr. Strafello za ravnatelja zveznih železnic. V vodstvu zveznih železnic se bodo izvršile velike spremembe, ker bo prišlo več dosežanih ravnateljev v disciplino.

Vprašanje bivših a. o. železnic

Belgrad, 2. oktobra. AA. 20. t. m. se vrši na Dunaju konferenca delegatov nasledniških držav bivše Avstro-Ogrske. Na konferenci bodo razpravljali o razdelitvi fondov bivših avstro-ogrskih državnih železnic. Našo kraljevino bo na tej konferenci zastopal načelnik v penziji Kosta Nikolić, ki je bil že prej delegat naše kraljevine na konferencah o vprašanju bivših avstro-ogrskih državnih železnic.

Belgrajske vesti

Belgrad, 2. oktobra. m. Danes se je vrnil v Belgrad minister za šume in rud. ing. D. Serace.

Belgrad, 2. okt. AA. Snoči je prišel iz Niške Banje v Belgrad minister za finance dr. Stanko Švrliuga, ki je o priliki svoje avdijence pri Nj. Vel. kralju poročal o tekočih poslih ministrstva finance.

Belgrad, 2. okt. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je pomaknjen na predlog ministra za trgovino in industrijo, inspektor Milovan Pilija iz 1. v 3. l.

Belgrad, 2. oktobra. z. Včeraj sta posejila trgovinskega ministra Škof dr. Letić in katoliški župnik dr. Wagner, ki sta izrazila željo, da se uvede verouk kot obvezen predmet v strokovne šole, ki se nahajajo v resoru trgovinskega ministrstva.

Belgrad, 2. okt. m. Prometni minister je dovil polovično vožnjo na državnih železnicah delegatom Glavne zadrudne zveze za skupščino o času od 17. do 21. oktobra.

Belgrad, 2. oktobra. z. Naše izvozne organizacije so prejele obvestilo od nemške vlade, da je zvišala uvožno carino na 18,50 RM za mte. To velja od 28. septembra dalje.

Belgrad, 2. okt. z. Zavod za napredek zunanje trgovine bo izdal letake, tiskane v več jezikih. Letaki bodo prinašali obvestila o stanju poljedelstva v naši državi in fotografije uglednih gospodarskih institucij, ki se bavijo z izvozom žita, sadja, hmelja, obleke, opija, buhača itd. Uprava omenjenega zavoda je razposlala prošnje na gospodarske organizacije, da ji dostavijo popise in fotografije takih podjetij, ki bi mogla reprezentirati naše gospodarstvo.

Belgrad, 2. oktobra. AA. Jutri dopoldne bo seja upravnega odbora Narodne banke. Na dnevnem redu so tekoči posli v zvezi z dodeljevanjem kreditov.

Belgrad, 2. oktobra. 20. oktobra 1930 bo v računsko-ekonomskem oddelku ministrstva za gradnje, Masarykova ulica št. 2/I., ofrta licitacija za položitev tračnice in dokončanja proge Kraljevo-Raška. Predračunska vsota znaša 8,962.520 Din. Načrte in pogoje je moči vpogledati pri blagajni ministrstva za gradnje.

Omejitev podpor

Belgrad, 2. okt. AA. Zavod za pospeševanje industrije in obrti je obvestil vse obrtne organizacije, da se bo podpora obrtnikom iz dohodkov razredne loterije izdajala samo v posameznih slučajih in to tedaj, če je delo obrtnikov, ki zahtevajo podporo, splošno koristi tako za okolico sedeža obrti, kakor za celo državo.

Zagrebske vesti

Zagreb, 2. sept. p. Danes predpoldne so obiskali slovanski gosti-zdravniki Strossmayerjevo galerijo slik. Goste je pozdravil predsednik dr. Gavro Manojlović. Za pozdrave so se zahvalili v imenu Poljakov g. Symanski in en češki vseučiliški profesor. Ob eni jim je bilo pripravljeno kosilo v veliki dvorani novinarskega doma, kjer se je nazdravljalo slovanski vzajemnosti. Nato so si gosti ogledali razne zdravstvene ustanove, med temi medicinsko fakulteto in nekatere zagrebske bolnišnice. Včeraj se je vršila v narodnem gledališču predstava na čast gostom, ban dr. Šilović jim je priredil svečan rout v banskem dvorcu. Ob eni ponoči so se odpravili dalje proti Splitu.

Zagreb, 2. okt. p. Na večerajnji seji mestnega finančnega odbora je bilo sklenjeno, da se pošlje nekaj talentiranih umetnikov v inozemstvo, da izpopolnijo svoje znanje. Določene stipendije so se se povišale.

Zagreb, 2. okt. p. Romanje, ki je bilo določeno za dne 6. oktobra na Trsat, se odgodi na prihodnje leto.

Zagreb, 2. okt. p. Proces Stepana Zagorca proti dr. Stepanu Bakšiću, uredniku »Kat. lista«, je radi obolenja sodnika Germanovića preložen na nedolžni čas.

Zopet motociklistična nesreča pri Kranju

Kranj, 2. oktobra. Danes popoldne se je okoli 5 vozil z motorjem po cesti iz Ljubljane v Kranj Rebolj Franc iz Trzin na št. 5. Par sto metrov južno od gostilne »Na Laborah« je nenadoma zavozil ob kup gramoza in odletel z motorja. Motor je ostal popolnoma nepoškodovan, Rebolj pa si je razbil levo očesno kost, opraskal po obrazu in poškodoval hrbtenico. Mimo-vozeč avtomobil ga je našel na cesti in obvestil kranjsko rešilno postajo, ki ga je s sanitetnim avtomobusom pripeljala na rešilno postajo. Ponesrečenec se nahaja kljub močnim injekcijam pri zavesti. Kakor se razviš iz listin, se je vozil z bratovim motornim kolesom. Čudno, da se te vrste nesreče v okolici Kranja tako silno množijo.

Naseljevanje primorskih Slovencev v Južni Srbiji

>Slovenski tednik<, organ slovenskih primorskih izseljencev v Argentini, ki izhaja v Buenos Aires-u, prinaša v svoji številki z dne 30. avg. 1930 članek, ki se bavi s težkim gospodarskim položajem naših izseljencev v Argentini, ki je nastopil zlasti radi velike brezposelnosti. Članek prihaja do zaključka, da bi se morali primorski begunci zato izseljevati v Južno Srbijo, mesto v Argentini in podpira svoj predlog nekako takole:

Ze daj časa se bavi jugoslovanska vlada s problemom kolonizacije Južne Srbije. Za kolonizacijo pa primanjkuje danes v prvi vrsti dobrih delovnih moči. Zato bi bilo prav umestno, če bi se obrnil dotok primorskih izseljencev v Južno Srbijo. Saj so naši Primorci v veliki večini kmetje in sicer zelo dobri kmetje. Kraški svet, na katerem živijo, jih je stalno silil, da so se vedno borili za vsako ped rodovitne zemlje med pustim in nerodovitnim kraškim svetom.

Zato bi v Južni Srbiji gotovo našli bolj hvalne zemljišča, ki bi jih s pridnostjo svojih rok gotovo privedli do večje rodovitnosti kot domače grudo na Krasu, na kateri jim je življenje skoro onemogočeno. Vrh tega bi prinesli s seboj

kulturnih dobrin, ki jih danes Južna Srbija še nima in tako pomagali ustvarjati dobo napredka in višje kulture.

Dolžnost njih rojakov v svobodni jugoslovanski državi pa bi bila, da posvete temu predlogu svojo skrb in pažnjo in tako omogočijo izvedbo tega vsestransko koristnega načrta. Na ta način bi se ustavil dotok naših izseljencev v Argentino, ki beže iz bede zopet zapadejo siromaštvu in brezposelnosti.

Ze itak trpijo naši ljudje v tujini naravnost strašno. Navadno dobe le najslabše delo, ki jih komaj preživlja. Opravljati morajo najnižje posle, dočim bi v domači svobodni državi pod kolikor toliko ugodnimi življenjskimi pogoji lahko storili in dosegli mnogo več za lastni dobrobit kakor tudi za procvit mlade države. Vrh tega bi v teku let gospodarsko povzdignili zapuščeno in Južno Srbijo in jo prepojili s svojo kulturo.

Zato naj vsi naši bratje, ki so v domovini na odgovornih mestih, poskrbe, da se omogoči izvedba tega predloga. Saj bo na ta način olajšan položaj tistim, ki trpe največ radi tega, ker so slovenskega rodu.

Slovenska slavnost v Franciji

Audun le Tiche, 29. sept. 1930.

Nepričakovno množico so se zbrale k včerajšnji slovesni blagoslovitvi nove zastave našega Slovenskega del. pevskega društva v Audun le Tiche, malem francoskem mestecu tik luksemburške meje. Proslave, ki je izpadla nad vse slovesno in dostojanstveno, se je udeležilo 19 društev, od njih 12 z zastavami. Izmed odličnikov moramo omeniti gospoda komisarja Poljaka, naslednika gospoda dr. Kuharja, sedanjega urednika >Slovenec<, ki ga imajo naši ljudje v tako dobrem spominu. Gospod Poljak se je udeležil proslave kot zastopnik zadržanega gospoda poslanika in ministra Spalajkoviča; dalje omenimo gospoda krajevne mera z gospe, gosp. tajnika Terres Rouges, mestnega župnika in gospoda slovenskega župnika in blagoslovitelja Kastelica iz Aumetza.

Sredi dolge deževne dobe, ko je deževalo še v soboto in lile danes, je dalo nebo prekrasen solnčen dan, kar je slavnosti še bolj povzdignilo.

Nepregledni slavnostni sprevod, v katerem je vihralo 12 zastav slovenskih, poljskih, ruskih, francoskih in italijanskih društev, katerega sta poživljali dve godbi in ki je nosil s seboj še v vence zavito zastavo, je krenil potem, ko je obhodil vse mesto, v cerkev in jo popolnoma napolnil, tako da velike množice niso našle v njej več prostora.

Ko so intonirali pevci pred altarjem štiriglasne slovenske litanijske Matere božje, na koru pa je znani aumeški mešani zbor dovršeno zapel za odgovore domače pesmice, smo videli, kako so zagrale solze v obeh premočnih naših rudarjev. Domača božja služba, ki bi jo služil v sredi tujine v nabito polni cerkvi domač duhovnik, resnično ni kaj vsakdanjega.

Ko so vtihnile orgle in je odmolil gospod župnik predpisane slovenske molitve — kaj je res treba priti v tujino, da vidi človek, kako neizrečeno so lepe — so za blagoslov slovesno zadoneli fanfare bratskega poljskega društva, na kar je poudaril gospod župnik Kastelic v svojem govoru edinstvo Slovencev, ki jih predstavlja ena zastava in čast zastave, da more biti pri vseh izprehodih uvrščena za križem, kar pomeni, da se križu klanja, ga spoštuje in ljubi tudi članstvo društva, ki je dalo blagosloviti svojo zastavo.

Blagoslovljeno zastavo je predal gospod ko-

misar Poljak po zastavinem kumu društvenemu predsedniku Majerjiču, in ta — društvenemu zastavonoši, ob kateri priliki so bila voščena kratka, pa jedrnata gesla.

Dostojanstvena je bila poklonitev pred spomenikom padlih vojakov, kjer je zapel domači moški zbor pod vodstvom gospoda pevovodja Kranerja Hej Slovani, gospod predsednik pa je položil pred spomenik lep venec.

Posebno smo bili veseli uspelega pevskega koncerta, ki je sledil tu običajnemu častnemu vinu, ki ga je serviralo članstvo odličnjakov, in ki sta ga priredila oboja naša pevaka zbora, Aumeški pod vodstvom gospoda Biščaka in domači pod vodstvom gospoda Kranerja. Koncert je dosegel svoj višek ob Laharnarjevi Naši pesmi, ob kateri zatrdilo, da >koder zlato solnce hodi, pesmi pojejo povsodi, mesto belo, trg in vas gane zvočne pesmi glas; a lepše kot je naša pesem, nikjer, nikjer še slišal nisem< se navdušenje kar ni hotelo poleči in jo je bilo treba seveda ponoviti. Z enakim navdušenjem so bili sprejeti govori gospoda komisarja in obeh predsednikov naših podpornih društev svete Barbare Filipa Barbarja iz L'Hopital in Mlekuza iz Merlebacha.

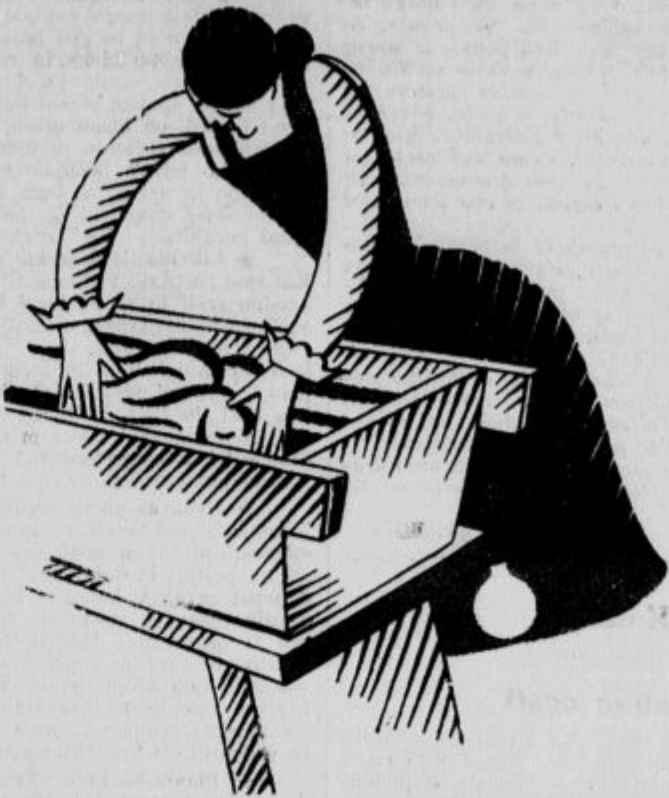
Druge jutro je sklical gospod komisar Poljak v bližnji Aumetz sestanek društvenih predsednikov, po katerem si je ogledala vsa družba vzorno knjižnico (1100 zvezkov) in čitalnico tamkajšnjega našega društva. Oboje se sicer šele urejuje, bo pa odprto v teku štirinajstih dni. Ta svojevrstna ustanova, ki bo sprejela pod svojo streho tudi slovensko brezalkoholno kavarno, je vse naravnost navdušila. Nad vse okusno opremljena čitalna dvorana gostuje v najlepši Aumeški hiši, kjer je našim na razpolago priključljiv park, v katerem bo urejenih na spomlad dvoje keglišč in dvoje balinišč, poleg številnih klopi in domače utice.

Se danes so se odpeljali gosp. komisar Poljak, gospod župnik Kastelic in gospod predsednik Slovenskega del. društva v Aumetzu Franc Hren po ostalih naših bližnjih kolonijah. Kolikor vemo, bodo obiskali Boulange, Crusnes, Mancieulles, Tucquegnieux in Marine, v katerih zadnjih dveh se smuje novo slovensko društvo.

Tako kulturno udejstvovanje naših izseljencev nas resnično veseli. Dokler bodo hodili po teh potih, se nam zanje ni bati.

Tudi za staro majko je pranje sedaj igrača

Podnevi pere, ponoči sanja:
„Brez Albusa ni pranja!“

Pranje perla ne dela nikakih skrbi več onim, ki uporabljajo ALBUS-MILA. To je najboljšje sredstvo za pranje, tudi sedaj pri tem modernem svilenem perilu, pa naj bo tudi iz naj-finejšega materiala. Ravnotako je ALBUS-MILO najboljšje sredstvo za pranje svilenih nogavic. ALBUS-DOMAČE-ZVONO-TERPENTINOVO MILO, samo v vodi namočeno, daje obilno peno in v tej fini peni se očisti in opere tudi najfinejši material, a se pri tem niti najmanj ne pokvari.

Uporabljajte tudi Vi

ALBUS-TERPENTINOVO MILO

Pred sodnikom se je ustrelil

Samoumor pred novomeškim sodnikom

Novo mesto, 2. okt.

Na tukašnjem sodišču se je vršila danes popoldne pred sodnikom poedincem g. Romihom Božidarjem razprava o žalitveni tožbi Podlogarja Hinka, lesnega trgovca iz Ivanje Gorice pri Stični proti nekemu Majerju. Podlogarja je zastopal g. Pečar v imenu dr. Vasiča. Majerja pa je zagovarjal g. dr. Ivanetič Franjo.

Po razglasitvi obsodbe so vsi zapustili razpravno dvorano, v njej so ostali le sodnik g. Romih, zapisnikarica, zasebni tožitelj in njegov zastopnik. Ko je g. sodnik po razglasitvi obsodbe dajal pojasnila Podlogarju o pravnih lekkih zoper sodbu, s ka-

tero je bil obtoženi Majer oproščen, je ta nekaj časa mirno poslušal, nato pa hipoma stopil proti mizi svojega zastopnika, vrgel nanjo pismo naslovljeno na svojo ženo, nato se zopet umaknil h klopi, potegnul samokres in se ustrelil v prsi tik srca.

Ko je počil strel, so vsi zbežali iz dvorane, misleč, da strelja nanje. Ko so se vrnili, so našli Podlogarja ležečega na tleh v mlaki krvi. Takoj je prispel zdravnik dr. Marjan Polenšek, ki je mogel ugotoviti le smrt. Po njegovem mnenju je krogla presekala veliko žilo odvodnico. Prihitelj je tudi kapiteljski vikar g. Kek, ki je umirajočemu podelil zakrament sv. poslednjega olja. Pokojnik zapušta ženo in nekaj otrok.

Auto zgorel

Kočevje, 1. oktobra.

Ko je danes zjutraj vozil šofer Drobnič France z avtobusom iz Kočevske reke proti Kočevju, se je pri vasi Stalcerji nenadoma vnel v motorju bencin. V hipu je bil ves avto v plamenih. Ker avto ni zaprt, temveč ima le streho, so potniki in šofer lahko hitro posekali ven. Dasi so bili vsi prestrašeni, vendar niso izgubili prisotnosti duha ter čakali, ampak so vsi potniki pomagali nesrečnemu šoferju, ki je začel metati na avto zemljo. Prihitelji so na pomoč še drugi ljudje, ker so od daleč opazili nesrečo.

Kljub temu ni ves trud nič pomagal. Sredi ceste je ostalo le še železno ogrodje. Lastnik avtomobila je oče šoferja in je paznik v kočevskem rudniku. Nesreča je tembolj zadela vso družino, ker so imeli z avtomobilom že zelo velike stroške. Cesta na progi Kočevje—Kočevska reka je namreč zelo slaba in po vrhu pa je na nekaterih krajih precej strma.

S cirkusom po svetu

Krško, 1. okt. 1930.

Ze nekaj dni so starši pogrešali 18 letno hčerko A. M. iz Zakota. O imenovanju ee ni moglo doznati drugega kot to, da je pobegnula od doma in, da je nekaj časa bila v nekem potujočem cirkusu, kjer so jo na njeno prošnjo vzeli pod streho. Starši so jo iskali po dobljeni sledi, a je nista mogla več dobiti, ker jo je deklica tudi iz cirkusa mahnila neznanu kam.

S pomočjo orožništva se je posrečilo najti nove sledi za njo in so jo izsledili v Brdovcih pri Zaprežju, od koder jo je oče odpeljal na svoj dom.

Nevarni tič — Kovačević

Ze včeraj smo poročali o aretaciji nevarnega tatu v Belgradu, ki je kradel na debele in sicer v najbolj uglednih hišah prestolice. Zanimivo je, da fant ukradenega blaga nikakor ni prodajal, marveč je vao robo kratkoma hramil sam. Denar je stlačil v neko steklenico, ki jo je nekeje v predmestju zakopal. Zadnji čas je slutil, da so mu na sledu, zato je šel in steklenico odkopal, denar pa pobral ven. Aretirali ga ga mogli le zato, ker sta bila oba policaja preobčena v civilno obleko. Sam je dejal, da bi se z uniformiranim stražnikom drugače spogledala ob srečanju. Saj so našli pri njem revolver najboljšega kalibra.

Aretirani tat Kovačević ima po poleg tatvin na vesti tudi umor nekoga moškega v Belgradu. Policiji je točno pokazal kraj, kje je tistega ubil, povedal način in sploh popisal ves dogodek. Radi Kovačevića je napravil samoumor neki sluga. V neki ugledni belgrajski hiši je bilo ulomljeno in pokradeno, toda tako spretno, da ni bilo nobenih sledov. Čisto gotovo se je mislilo, da vsled tega tatvina poteka od katerega domačega ali znanega človeka. Sluga se je tega dejstva tako ustrašil, da je šel sam v smrt, ko je mislil, da mu ne bo moglo dokazati svoje nedolžnosti. Zdaj je dognano, da je v tisto hišo vlomil Kovačević in ima slugino smrt on sam na vesti.

Sploh je bil Kovačević izredno nevaren ptič, ki je vlamjal na zelo rafiniran način ter se je posluževal samo najmodernejših vlomilskih priprav.

K skrivnostni smrti starke

Skrivnostna smrt 65 letne starke v Zagrebu še vedno razburja javnost, daje dovolj dela policiji ter časnikarjem, ki o slučaju pišejo dolge kolone. Starke so, kot smo že poročali, našli v njenem stanovanju obešeno. Toda nikakor niso našli v hiši hranilne knjižice, ki bi jo pokojna morala imeti. Ker je komaj pred par dnevi prodala hišo za 20.000 dinarjev in ji je kupec, njen stanodajalec tudi izročil 10.000 Din, in sicer je denar vložil na njeno ime kar v Mestno hranilnico, kjer denar tudi imajo. Le knjižice ni nikjer. Stanodajalec je tudi trdil, da je starka tožila nad sorodniki, češ, da ni ž njimi v dobrih odnosih.

Sorodniki pa so zdaj prišli in na policiji povedali, da so bili njih odnosi do starke naravnost prijateljski, pač pa je starka napram njim tožila, da težko shaja z gospodarjem. Vsled tega je dobila tudi že drugo stanovanje, v katero se je hotela kmalu vseliti.

Dalje je gospodar hiše, starkin stanodajalec, g. Puškarič dal policiji dve brzojavki; eno, ki jo je odposlal sam bratu v Ogulin in drugo, ki jo je brat poslal njemu. Policija je ugotovila, da je ena izmed brzojavk fingirana ter je vsled tega Puškariča začasno zaprla. Puškarič je hotel z brzojavko odstraniti s sebe sum, ki bi naj eventualno padel nanj zaradi umora starke. Dalje so bila vrata starišne sobe zvečer zaprta, tako izjavlja sam Puškarič, ki pravi, da je še trkal zvečer na vrata, pa se mu starka ni odzvala. Zjutraj pa so bila po zatrdilu istega vrata odprta in si je težko predstavljati, da bi bila vrata odprla starka sama, predno se je obesila.

Due nesreči

Novo mesto.

S Kostanja. Murn Avgust, šol. učenec iz Obrhka, je šel 30. septembra v gozd po kostanj. Splezal je na drevo, ter pričel otrepati kostanj. Naenkrat se je vlomila pod njim veja, na kateri je stal, in fant je padel na tla ter dobil hudo rano na hrbtu. Pripeljan je bil takoj v kandijsko bolnišnico, kjer so mu nudili takojšno pomoč.

Pri otroški igri. Kastelic Jože, učenec ljudske šole v Novem mestu, je šel 29. septembra k sosedom, da bi se z otroci igral. Več otrok in med njimi tudi Jožek, se je vleglo na voz. Med tem pa so domači pričeli vleči voz pod kozolec. Mali Jožek je molil roko izmed klinov pri lojternici in z njo mahal. Voz pa je šel čimdalje bližje k steni, in tako mu je roka prišla med steno in voz ter mu je prelomilo. Peljali so ga takoj v bolnišnico.

Največjo izbiro

kubinske posode aluminijaste ter emajlirane od najceneje do najdražje in sicer sive, rujave, modre i. t. d. nudi edino le tvrdka z železno

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana

Sv. Petra cesta 35

Šola kraljice Marije

Dol pri Hrastniku, 1. okt.

Danes je prejel kraj. šol. odbor od maršalata dvora veselo vest, da je Nj. Vel. kraljica dovolila, da bo nosilo novo šolsko poslopje njeno ime. Stavba, ena najlepših pa tudi najpraktičnejših v naši državi, je izgotovljena in se bo vršila slovesna otvoritve še ta mesec.

Aluminij v ribniški dolini

Ribnica, 1. oktobra.

Ni še dolgo od tega, ko so zasledili blizu neke vasi pri Sodražici neko rudo. Nihče ni prav za prav vedel, kaj vse vsebuje ta zmes. Prav tako rudo so tudi odkrili pod vznožjem Sv. Ane pri Ribnici. Pred nekaj tedni so pregledali kraje inženjerji Trboveljske prenegokopne družbe iz Kočevja. Preiskali so rudo in začeli takoj s pripravljalnimi deli. Na lice mesta je bil odposlan s petimi delavci g. Kos, zemljemerec kočevskega rudnika. Začeli so vrtati zemljo najprej pri Sodražici. Tam so se mudili okoli tri tedne ter napravili 26 malih odprtín, t. j. nekake rove, da preiščejo notranjost zemlje. Preiskovali so na različnih krajih in ugotovili, da vsebuje ta zmes okrog 50% aluminija. Pri Sv. Ani so delali nato taisti delavci 14 dni. Tu pa so vrtali z motornim strojem, da je šlo delo hitreje od rok. Tudi tu je le 50% aluminija. Čuje se, da je ravnateljstvo kočevskega rudnika naročilo v teh krajih stanovanja za 20 delavcev. Kajti do sedaj, ko še ni bilo tako hladno, so si delavci že kako uredili in preskrbeli prenočišče. Jedila pa so jemali seboj. Vekrat je prišel pogledat, kako delo napreduje, tudi ravnatelj kočevskega rudnika g. Biskupek ali pa upravitelj inž. Kek.

Sklepa se, da se bodo pripravljala dela nadaljevala. V kratkem pa bodo pregledali in predskali zemljo okoli Hinj, ker se baje nahaja tudi tam prav taka ruda. Tu morajo biti vsekakor v večji množini različne vrste rud.

Tamošnji prebivalci namreč sklepajo iz tega, ker ima voda v vseh studenčih okoli vasi nek poseben okus. Pa tudi če kopljejo kje kako jama, nalete na zemljo, ki je jako pomešana z različnimi elementi. Da se nahajajo rude v smeri: Sodražica, Sv. Ana, Hinje, Dvor itd., je gotovo. Saj je minulo menda šele 20 do 25 let od tega, ko so še delovali plavži ob Krki in Dvoru ne daleč od Žužemberka. Če potuje človek tam mimo, mu starejši prebivalci radi pripovedujejo, kako dobro so živeli v onih časih, ko so še vozili na Fužino železno rudo ali pa delali pri plavžih. Toda zaradi slabega gospodarstva je podjetje propadlo. Morda bi se sedaj stvar splašala, ako bi se obnovilo.

Kar pa se, tiče aluminijeve rude, trdijo strokovnjaki, da ne velja začeti z delom, ako ne vsebuje zmes okoli 70% aluminija. Zdaj se še ne ve o pravem izidu, ker bodo vrtali še globlje in morda bodo tam našli dovoljno količino aluminia.

Starček 110 let

Smrti se boji.

Redki so ljudje, ki doživljajo 100 let življenja. Še redkejši, ki žive kaj prida čez eno stoletje. V Krivi Palanki pa živi možak, Dode Milenkovič, ali kot ga vsi kličejo, >Čika Dode<, ki je star že svojih 110 let. Kljub že častitljivi starosti še prav dobro vidi in sliši. V vsem življenju je bil samo enkrat bolan in sicer tri dni.

>Varuje me Gospod<, pravi čika Dode. >Nikdar se nisem niti s prstom dotaknil tujega življenja in imetja, zato me varuje Gospod!<

Kaditi je začel 110-letni starček šele ob svoji stoletnici. Alkohol niti danes ne pije in pravi, da je ravno zato doživel toliko let. Od svojega sedemdesetega leta ne pusti več, da bi ga kdo drugi bril, vedno se brije, odnosno striže brado sam. Pravi, da zato, ker je nekoč videl brivca, kako je nekemu starcu grozil, ko ga je bril. Čika se namreč kljub visoki starosti zelo boji smrti. Mož je tudi zelo praznoveren in ne mara o smrti ničesar slišati. Ze samo to mu zadoštuje, ako ga kdo vpraša, če bi še rad živel; ko sliši tako vprašanje, je že konec, nobene besede ni več spravil iz njega. S ekrbjo pripoveduje, da mu je neka ženska prorokovala smrt v letu 1931.

Na vprašanje, kaj bi še želel videti v življenju, je čika Dode odvrnil, da bi pač zelo rad enkrat videl kralja, ko je že tolikokrat slišal, kako zelo je dober.

Po 14 letih najden sin

Marsikaj se je zgodilo med vojno, toda slučaj o izgubljenem pa zopet najdenem sinu, ki je bil v tem čisto pozabil svoj jezik, celo svoje ime, res ni vsakdanji. Nekeje v Tuzu, mali vasiči blizu Podgorice, je živel in živi rodbina Ivezlič, ki je ob začetku vojne morala pobegniti z doma. Avstrijske vojaške oblasti so jo prepeljale v Gradec. Tam je hodil mali sinko Marko v šolo, v kateri je ostal do konca vojne. Potem je pobegnil, taval po svetu in se končno ustavil nekeje blizu Karlovca, kjer je stopil k nekemu trgovcu v službo kot hlapčič. Fant je pozabil nemško, ki je dobro znal, dalje svoj rodni arnavski jezik, pa tudi svoje ime. Drugi so ga začeli klicati na Mika.

Mati je že čisto obupala, da bi še kdaj videla svojega otroka Marka, ki se je kot Miko vdinjal nekeje daleč od doma, kjer 14 dolgih let sploh niso nikdar čuli o njem.

Pred dnevi pa je v Karlovec prišel neki Tomo Ivezlič, sorodnik zgoraj omenjene rodbine Ivezlič, stric malega Mirka. Mož hodi po državi in pobira prostovoljne darove za katoliški cerkev v svoji rojstni vasi. Ta stric je zdaj čisto slučajno našel na Miko in ga spoznal. Odpeljal je fantiča domov k materi in trem bratom, kateri so ga vsi že smatrali za mrtvega.

DIŠAVE SLON

Kaj pravile?

Zadnje je nekdo na tem prostoru govoril o naši drami. Za moj okus je preveliko pocedal. Mislim, da je treba vendarle pocedati, da ljubljanska drama ni poskusni kuncer za razne nadebudne talente, najsí že bodo odkoderkoli. Na primer, če kak pozabljen in v kot postavljen politik iz starih časov napiše v svojem brezdelju malo igrice, ni treba, da jo takoj, priče in zadnje upizore na ljubljanskem odru, kjer seveda propade, kakor bi bila propadla v Belgradu ali v Zagrebu. Samo, da je tam ne marajo uprizoriti. Čemu eni osebi na ljubo, brez vsake koristi za našo dramo in njeno obsebnost, mučili igrice z vajami za eno samo tako poskusno predstavo.

Zdi se mi, da so zagrebški in belgradski bohemijski literatje že spoznali uslužnost naše drame. Če bi bil jaz eden med njimi, pa ne bi mogel svoje »drame« ali »komedije« spracati na belgradski ali zagrebški oder, kaj bi napravil? Poiskal bi si svezce med ljubljanskimi intendantji, ravnatelji, režiserji in tako dalje — tedaj kakorkoli že. — Koliko stavo, ali bi bila ta »drama« uprizorjena ali ne? Kdor gre stavit, naj se enkrat prepriča, kaj so vse lani, predlanskim in še prej igrali v Ljubljani.

Mislím, da taka javna ogrožitev za našo dramo ter za naše srbo-hrvaške pisatelje ne bo brez koristi.

Ljubitelj gledališča.

Koledar

Petek, 3. oktobra: Kandid.

Osebnosti

— Duhovniške vesti. Za arhidiakona mesta Ljubljane je bil imenovan dr. Tomaž Klinar, stolni kanonik v Ljubljani. — Podeljena je bila župnija: Primskovo pri Litiji g. Plešiču Antonu, doslej žup. upravitelju istotam. — Prenešli so kot kaplani: dr. Viljem Fajdiga iz Šmarji pod Ljubljano v Škofjo Loko; Rozman Jožef iz Borovnice v Šmarje pod Ljubljano; Lončar Janez iz Horjula v Borovnico.

Objava. Gospod Bulovec Anton, advokat v Ljubljani, je umrl dne 23. septembra 1930. Za časovnega prevzemnika pisarne je postavljen gospod dr. Ražem Joahim, advokat v Ljubljani.

— Izpit so napravili za čin aktivnega pehotnega podporočnika naredniki: Franjo Pečetnik, Josip Brenholt in Janez Grandovec; za čin aktivnega topniškega podporočnika naredniki: Franc Bezjak, Albin Cizelj, Jožef Bajun, Stanišlav Čeh in Ivan Ožbalt; za čin aktivnega inženjerskega podporočnika narednik Hugon Folmajer; za čin aktivnega zrakoplovnega podporočnika narednik Alojz Stebarnak; za čin aktivnega lekarniškega pomočnika IV. razreda narednik Vladimir Picelj; za čin rezervnega pehotnega podporočnika narednik Branko Divjak in kaplar-dijak Lovro Travenč; za čin rezervnega topniškega podporočnika naredniki: Gijaki: Ciril Arko, Zdravko Šasel, Ivan Markulin, Gustav Halvaks, Milan Rinzondo, Vincenc Lang, Teodor Hauzer, Oton Ambroz, Teodor Fidler, Zdenko Kirhmajer, Ivan Pepeš, Vilhelm Vajnan in Karel Ring.

Mala kronika

★ Se nekaj dni je časa za obnovitev naročnine in morebitnih zastankov na naročniki. Ker se prihodnji tork list neprekinčno ustavi vsem zamudnikom, je treba naročnino odpisati najkasneje do nedelje.

★ Odborova seja Slovenske Matice. Slovenska Matica izda za leto 1931 sledeče publikacije: 1. Izidor Cankar, Zgodovina likovne umetnosti v zah. Evropi, II. del, Romanska doba in gotika, I. snopič, 2. France Kidrič, Zgodovina slovenskega slovstva, 2. snopič, 3. Reymont-Glonar, Kmetje, IV. del, Poletje, 4. Avgust Pirjevec, Levstikova pisma, — Levstikova pisma predstavljajo prvo, obširno izdajo njegove korespondence. Knjiga bo obsegala ca 15 pol in bo tako v znanstvenem kakor tudi leposlovnem oziru izredno pomembno delo. Fran Levstik je bil prvi matični tajnik. Stoletnico njegovega rojstva bo proslavila Slovenska Matica; izdajo pism, ki bodo kot intimne izpovedi najlepše odkrivala veličino tega slovenskega duha. — Nadalje je odbor sklepal o publikacijah za bodočo leto. V letu 1932 in 1933 izide med matičnimi publikacijami prevod Tolstojevskega romana »Vojna in mir«. To mogočno delo svetovne literature, prevedeno odlični prevajalec Vladimir Levstik. Za leto 1934 in 1935 namerava Matica podariti članom prevod druge veličastne knjige svetovne literature, Cervantesovega »Don Quijota«. Prevod bo oskrbel St. Leben, ki je že parkrat dokazal svoje temeljito poznanje španske literature. V prihodnjih letih izda Slovenska Matica tudi dnevnik cesarja Marka Avrelija (»Samemu sebi«). Ne le ljubitelji humanistične literature, temveč vsi čitatelji bodo po večkrat in z veseljem prebirali te duhovite meditacije. Prevod prirediteljski prevajalec klasičnih del, prof. Anton Sovre. — Ob tej priliki je odbor ponovno obžaloval, da nima dobrih slovenskih izvirnih del. Zato vabi še enkrat leposlovce na delo za Matico. Kakor je bilo že objavljeno, bo pri delu odločevala le kvaliteta. Honorar pa bo brez dvoma najvišji, kar se je doslej pri nas plačevalo za originalno delo.

★ Pojasnilo. V našem listu št. 224 z dne 1. oktobra t. l. je trdil v članku »Kaj pravile?« dopisnik, da si niso upali obesiti jugoslovanski učitelji za desetletnico svoje organizacije UJU na šolski razstavi v Belgradu poleg Trubarja tudi Slomška. Po pojasnilih, ki jih je uredništvo prejelo pri UJU — poverjeništvu Ljubljana, smo se prepirali, da te trditve niso resnične. Slomškova slika je visela na razstavi poleg ostalih slik: Trubarja, Vodnika, Prešerna, Levstika, Stritarja, Cankarja, Zupančiča i. dr. Vse te slike so bile izrezane iz 3. čitanke in nalepljene na enak papir in iste velikosti. Na razstavi je bila tudi Slomškova knjiga »Blashe ino Neshizac« v nedeljski šoli.

★ Ženska ročna dela v šoli. Od nekdaj: Za časa šolskih počitnic torej pred začetkom otvoritve novega šolskega leta bilo je po časopisu javno razglašeno, da se v nobeni šoli ne sme vsiljevati nakupa raznih predmetov in tudi ne pobirati prispevkov bodisi v katerikoli vrsti. Ta odredba, ki je bila izdana gotovo od vrhovne šolske instance in ki jo je kot tako le pozdravljati, bi se morala tudi strogo izpolnjevati. Tu so prizadele seveda vsakokratne šolske učne moči, ker to se v prvi vrsti njih, posebno pa najbolj onih šolskih predstavnic, ki poučujejo ženska ročna dela. In ravno tu se največ greši, pa zakaj? Enostavni odgovor: ker od gojenk zahtevajo, da marajo prevesti in plačati komad predlaskanega blaga, ki ga med nje razdeli vsakokratna šolska učna moč. To blago dobe že v šoli in sicer so vsi koti predstavniki po enem in istem vzorcu in kar je največ zagrešeno, vse v enaki velikosti. Ravno tukaj je velika pogrška. To ravno ne sme biti, ker namreč v največ slučajih velikost dovršenega ročnega dela bodisi prevleke za blazine, razne prte itd. niti nima

ne odgovarja praktični porabi za dom te in one gojenke. Vsako v šoli dovršeno delo naj bo njim tudi v veselje za poznejša leta kot spomin na njena šolska leta. V neki srednji šoli so morale gojenke prevzeti blago, ki je je prediskala učiteljske ročnih del, za prevleko blazine v taki meri (velikosti oblike), da najbrže niti ena ne bo mogla dotične prevleke praktično porabiti, ako ne bo za tisto ročno delo dala nalašč napraviti drugo blazino. Ako se za ročna dela vsega razreda odredi eden in isti vzorec, naj to že bo (pa tudi ni potrebno), vendar pa naj se nakup blaga in velikost predmeta prepušči gojenkam samim po dogovoru s starši. Poleg tega naj bo na tem mestu mlo izraženo, da je dotično pretiskano blago precej slabo. Šolanje starše že itak dosti stane in premnogo jih je, ki že itak z največjo težavo pošiljajo svoje hčerke v daljšo izobrazbo in naj poleg tega nosijo še take stroške za dovršene stvari, ki jih pozneje ne morejo pravilno porabiti. — Več prizadetih staršev.

★ Likvidacija državnih obvez iz prejšnjih let. Kot smo poročali, je finančni minister to vprašanje ugodno rešil in se bo torej izplačalo marsikaj zastalega in zastarane, tako upa tudi množično življenjsko inženjersko, da se jim bo sedaj vendar le izplačala oglednina na železnice, katero so ubrali in v gotovini odvedli državni blaginji v Ljubljani leta 1921. in 1922. in ki znaša precejšno vsoto, katero so imenovani težko prislužili in stranke plačale in od katerega zaslužka je odrgavala prejšnja uprava polovico za državno blaginjo.

★ Denarna pisma izginjajo. Naše oblasti preiskujejo že več mesecev zagoneten slučaj izgubljanja denarnih pism na pošti. Tako je pred meseci sprejel na postaji Postojni neki naš poštni uslužbenec denarni zavoj, v katerem bi moralo biti 203 denarnih pism v vrednosti 20.000 švicarskih frankov (v naši valuti 220.000 Din). Ko je naš poštni uslužbenec pravilno zapečaten zavoj oddal, so našli v njem samo ovojni papir. V denarnih pismih so bili francoski in belgijski franki ter italijanske lire. Ta denarna pisma so morala biti ukradena najbrže že v Belgiji ali Franciji, morda pa tudi v Italiji.

★ Planinska kočja »Triglavski dom« na Kredarici in »Staničeva kočja« sta bili z večerajšnjim dnem zaprti.

★ Avtomobil se zruši v prepad. V bližini Dubrovnika se je pred dnevi v pozni noči urazbil v prepad tovorni avtomobil tvornice Chaboso. Avtomobil je zdrsil s ceste radi ostrega ovinka ter se je po padcu vnel in zgorel, težko ranjenega šoferja pa so prepeljali v bolnišnico.

Ljubljana

Ljubljana za Gradom

Strelška ulica v novi obliki.

Strelška ulica, ki spaja notranje mesto z zunanjim ostran Gruberjevega kanala in ki tudi posreduje dober del prometa med središčem mesta in predmestji, je bila že dolgo potrebna temeljite regulacije. Že pred leti so začeli reševati to vprašanje, ter se je del ulice od Krekovega trga pa mimo Ljudskega doma tja do Mišičeve ulice res reguliral, vsaj toliko, kolikor se je to moglo. Tudi tisti del ulice med Mišičevo in bodočo Kumanovsko ulico, na katerem prostoru je v tem času zrastle nekaj prav lepih vil, se je s tem sam ob sebi uravnal.

Le končni del Strelške ulice, od Kumanovske ulice pa mimo Pustovega posestva do Gruberjevega kanala je dolgo ostal tak kot je bil menda ves čas. Sebe pred tedni so začeli tudi ta del ulice temeljito preurejati. Zlasti odstraniti zemljo pod gostilno »Pri tisku na gričku« in s tem ublažiti ostri ovinek, ki je bil prava ovira prometu, je bilo zelo potrebno delo. Več tednov se že tamkaj sučejo pridni delavci in vrste voznikov, ki vneto kopljejo in odvažajo izkopani material, večinoma ilovico, pomešano s plastimi škrlincev. Vozniki so doslej odpeljali že več kot 2000 kubikov zemlje, tamkaj je je pa še za večkrat po 100 kubikov. Pri izkopavanju so morali izravnati z vrta tudi več sadnih dreves.

Ta ovinek, ki predstavlja iztočnice Strelške ulice na cesto za gradom, bo zdaj zadostil širok in pregleden ter bodo s tem pogoste nesreče, ki so se že kajkrat pripetile, zelo onemogočene. Tudi ulica sama ima zdaj lepši izgled in nekam prijetnejšo lego. Zelo koristno bi bilo, ko bi se na kak način dal urediti tudi prehod čez Gruberjev kanal. Golovec bi bil s tem močno približan središču mesta. Brez dvoma bi počasi začele rasti v rebri nad kanalom lepe vile, ker je tamkaj lega naravnost sijajna, s krasnim razgledom na Kumušne planine. Pa tudi za sprehode bi bil Golovec s primernim mostom čez Gruberjev kanal bolj pri roki. Vsaj nekakšna brv za pešce bi sodila tjakaj kot naraven podaljšek Strelške ulice.

Zemljo, ki so jo na ovinku Strelške ulice dobili pri izkopu, odvažajo v bližnje ulice, ki še čakajo regulacije. Zasuli so s to zemljo vso Kumanovsko ulico, kolikor je namreč že proste, zakaj ob stiku z Mišičevo cesto rasto na tej bodoči ulici še fižol, kumare in krompir. Med Kumanovsko ulico in hišo ob Pustovem dvorišču so zasuli z zemljo tudi Strelško ulico samo, ki tukaj še ni izravnana. Zdj vozi vozniki zemljo na vrt poleg Domobranske ceste, nasproti tamkajšnje vojašnice, kjer Domobranska cesta še ni urejena. Precej zemlje iz Strelške ulice so pa navozili na isti travnik nekoliko višje, kjer je očitno zamišljena nova ulica kot paralela Domobranske ulice. Ta ulica še ni sicer urisana v regulacijski načrt, bo pa brez dvoma zelo koristna in potrebna zveze med utjem Strelške ulice ob Gruberjevem kanalu in čez Mišičevo ulico tja do Ulice stare pravde, ki bo enkrat potegnjena vse od Zarnikove ulice do Domobranske ceste. V tem delu mestu je sploh še veliko pripravnih parcel za zidanje družinskih hišic in vil. Očitno pa se je tendenca za zidanje preucela z vseh središčnih delov mesta tja v predmestja, kjer je prvič dovolj solca in so tudi stavbišča nekoliko bolj po ceni. Vsaj za majhne družinske hišice to velja, ker te zidajo ljudje z majhnimi dohodki in kateri zato gledajo pri zidanju na vsak izdani dinar.

★ Iredni občni zbor društva Zoo se vrši dne 4. oktobra ob pol 9 zvečer v hotelu »Slon«.

★ Opozorjamo na nocojšnji koncert violonista Karla Rupla, ki se vrši v veliki dvorani hotela Union. Gospod Karel Rupel je brez dvoma najodličnejši slovenski violonist z najpopolnejšo tehnično in koncertno izobrazbo. Njegovo igrjo odlikuje topel, a tudi močan ton, izredna spretnost v loču in globoko občutna muzikalnost. Koncertni program obsega najznamenitejša violinska dela iz svetovne glasbene literature tako iz klasične kakor tudi novejših dob. Ves program nam poda mojstrsko delo tako, da upravičeno pričakujemo izredni umetniški užitek od nocojšnjega koncerta. Začetek koncerta je točno ob 20. in mislimo, da ne zahtevamo preveč, ako naše občinstvo z velikim obiskom počasti rojaka, ki se je odločil, da na koncertnem polju v znanjem svetu zastopa naš narod. Predprodaja vstopnic v Matični knji-

Za nebrilne jesenske dneve

NIVEA-CREME

Nadgrnite z njo vsak dan svoj obraz in roke in sicer ne samo vsak večer pred počitkom, marveč tudi med dnevom, predno se podate na oster zrak. Nivea ceme se ne more nadomestiti, ker njen posebni učinek temelji na euceritu, ki ga vsebuje edino le ta krema. Nivea creme prodira naglo in temeljito v kožo, ne da bi puščala za seboj kak sijaj, in samo ona krema, ki povse prodre v kožo, more blagodejno vplivati na kožno stanje.

Škatle po: 5.—, 10.— in 22.— Din; tube po 9.— in 14.— Din

Proizvajalec v Jugoslaviji:

Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. s. o. j., Maribor, Meljska c. 56

Maribor

□ Drevi ob 20 v tukajšnji stolnici cerkveni koncert Glasbene matice.

□ Društvo rezervnih avijatičarjev se snuje v Mariboru; tudi dobimo v Mariboru dvojce letal, ki bosta služila našim rezervnim avijatičarjem pri vezbanju.

□ Smrtina kosa. V splošni bolnišnici je umrla soproga trgovskega potnika Marija Spudič, stara 54 let. Pogreb bo danes ob 15 iz mrtvašnice pokopališča v Studencih. — V cvetu mladosti je podlegel neozdravljivi bolezni 29letni posestniški sin Janko Karper. Pogreb bo danes ob 16 iz mestne mrtvašnice v Pobrežju.

□ Prva operetna predstava letošnje sezone bo jutri, dne 4. t. m. Uprizorila se bo moderna Szirmajeva opereta »Aleksandra«, ki se odlikuje po zelo dramatičnem in zabavnem dejanju (godi se ob izbruhu boljševske revolucije v Petrogradu, na kraljevem dvoru v Montaniji). Godba je zelo melodijska in ima mesima povsem operne momente. Režira g. Djoka Truhovčič, dirigira pa g. Herzog.

□ Na ruševinah zakonskega življenja... Zakonca Franc in Ljudmila Z. se nista razumela; štiri otroke imata, od katerih je najstarejši približno osem let star, najmlajši pa eno leto. Majhno posestvo je radi medsebojnih nesoglasij prišlo na boben; otroci so bili docela sami sebi prepuščeni in so morali hoditi prosit kruha k sosedom. Tragika je dosegla svoj vrhunec dne 7. julija t. l. Z 5. julija t. l. je namreč žena zapustila otroka in otroke ter šla k svoji sestri; dva dni pozneje pa je tudi Franc Z. šel od doma in vzel s seboj samo enega otroka. Enoletnega otroka je pustil v sobi, triletno Lojzico pa zunaj na prostem. Ubogo dekletce je lačno in zapuščen taval po ulicah okoli hiše; pri tem je prišlo do mlake, v katero je padlo in utonilo. Včeraj sta se zakonca zagovarjala pri tukajšnjem okrožnem sodišču. Mož priznava vse, dočim žena taji vsako krivdo, češ, da je ona pustila otroke možu, ki zanje odgovarja. Razprava je v svojem poteku nudila žalostno sliko bednega in tragičnega rodbinskega življenja. Obtožnica sta bila obsojna vsak na 10 dni zapora.

□ V vlaku umrla. V sredo zvečer ob desetih je v potniškem vlaku med postajama Hoče—Maribor izdihnila 65letna Marija Ogrizek, vdova po železniškem čuvaju iz Polčan. Bila je potu v tukajšnjo bolnišnico, pa je med potjo podlegla težki zavratni bolezni. Po prihodu vlaka v Maribor so jo prepeljali v mestno mrtvašnico na Pobrežju.

□ Kako prihajajo tujci v Maribor. Vsega skupaj je prišlo v letošnjem triletnem letu v Maribor 18.351 tujcev. Zanimivo je, kako prihajajo tujci v Maribor po posameznih mesecih. Največ tujcev je prišlo v Maribor v smislu tozadevnih prijav pri tukajšnjem zglasevalnem uradu meseca marca in sicer 2344 tujcev, od katerih je bilo 508 inozemcev. Potem sledijo april (2269) in maj (2175), nato september (2159), dočim ostaja glede frekvence tujcev v ostalih mesecih število izpod 2000 in sicer: februarja 1935, avgusta 1894, januarja in julija pa 1883; najmanj tujcev je v Mariboru junija meseca. Inozemcev je prišlo v Maribor v tem času 4132.

□ Podlegla. Na posledicah poškodb, ki jih je zadobila ob priliki predvčerajšnje avtomobilske nesreče na Glavnem trgu, o čemer smo včeraj poročali, je umrla v splošni bolnišnici posestnica Josipina Cepe od Sv. Jurja ob Pesnici, ki jo je bil ob navedeni priliki povozil tovorni avto neke tukajšnje tvornice.

□ Izlet v Ptuj priredi Ljudska univerza v Mariboru v nedeljo 5. oktobra popoldne v svrhu ogleda novega ptujskega muzeja. Ogledali si bomo tudi znameniti ptujski grad pod strokovnim vodstvom. Vsi udeleženci se zberejo ob 2 pop. pred muzejem. Sleherni se more udeležiti izleta. Peljati se more ali z železnico ali avtobusom, ki je naročen za izletnike. Sem in tja vožnja stane 30 Din. Odhod avtobusa ob tri četrti na eno od Glavnega trga, vrnilev iz Ptuja ob 18. Za vožnjo z avtobusom je potrebnna predhodna prijava s položajno zneska 30 Din (za vožnjo v obeh smereh) na naslov Ljudska univerza, Krekova ul. 18. Če ne bo zadostnih prijav, za avtobus, se vrši vožnja le z železnico.

□ Z državnega mosta v Dravo je nameravala skočiti včeraj jutraj okoli četrte ure Jožeta V., zasebnica. Vendar so njeno namuro pravočasno preprečili. Vzrok poizkusa samomora ni znan.

□ V povečani in prenovljeni dvorani Katoliške omladine se vrši v nedeljo dne 5. t. m. trojedni »Vitez ljubezni«. Ta igra, ki se nanaša na življenje sv. Franciška Serafinskega, se doslej še ni igrala v Mariboru. Vljudno vabljeni.

□ Radi polaganja plinskih cevi ostale Stolna ulica do 10. t. m. za vsak promet zaprta.

□ V Dravski dolini je letošnja kupčija s hmeljem zelo slaba. Povpraševanja je bore malo; kar je bilo hmelja prodanega, je šel po 7—8 Din kg. Tisti, ki ga niso mogli doslej prodati, pa čakajo na boljše kupce...

□ Na zatožni klopi je sedel včeraj pri tukajšnjem okrožnem sodišču 23letni posestniški sin Anton Slesinger. Obtožuje se, da je 16. maja t. l. v Ledineku zabolal Janeza Vela z nožem v vrat in desno pleče. Obtoženec je bil obsojen v 16 mesecev zapora.

□ Zdravje Maribora. V času od 22. septembra do 1. oktobra so v smislu tozadevnega sporočila mestnega fizikata v mariborskem mestnem okolišu obolele štiri osebe in sicer ena na škrlatinko, dve na davico ter ena na šenu.

□ Ljudska univerza v Mariboru. 6. oktobra je otvoritev letošnje sezone in sicer s predavanjem znanega domačega zgodovinarja g. prof. Baša o gospodarskih podlagah v zgodovini Maribora. Predavanja se bodo vršila tudi nadalje v Apolo kinu.

□ Veliko oktobrsko veselico priredi kotušaški savez kraljevine Jugoslavije, podobor Maribor, dne 4. oktobra t. l. v dvorani pivovarne Union. — Vstopnina v predprodaji Din 7, pri večerni blaginji Din 10. Vstopnice se dobe v predprodaji pri gg. Ivani Kvas, Andreju Habwidlu in Antonu Hlešku (236-30)

Koncert „Ljubljane“ 6. oktobra 1930

Vstopnice v predprodaji v trafikih hotela Union

garni lekom dneva, zvečer od pol 8 ure dalje pa v vezi pred Unionsko dvorano. Ravnotam se dobi tudi podrobni spored.

□ Esperantski tečaj se otvori drevi ob 20 v St. Jakobski šoli — 2. nadst. Podučevalo se bo po posebni metodi, ki je že žela po vseh državah veljanske uspehe. Učnina 45 Din, za dijak 30 Din.

□ Zaprta Gosposvetska cesta. Radi izkopa ceste za tramvajski tir se bo od četrtka 2. t. m. dalje do preklica zaprl promet na Gosposvetski cesti.

□ Ravateljstvo mestnega dohodarstvenega urada ne uraduje za stranke radi snajenja in popravil v uradnih prostorih v dneh 3. in 4. oktobra 1930.

□ Obnovitev fasade. V Komenskega ulici št. 8 je dal g. Fran Vesel na svoji hiši zelo okusno renovirati in na novo preslikati fasado ter urejati tudi notranjost hiše zelo praktično in uzorno. S tem je pripomogel mnogo k oplešanju naše bele Ljubljane in pokazal drugim vzgled. Zidarska dela izvršuje tvrdka Ljubljanska gradbena družba. — Someščani, sledite vzgledu!

□ Nesrečen pade. Mestno palačo Kresijo, kakor znano, že dal časa popravljajo in prenavljajo njeno fasado. Včeraj dopoldne se je pripetila pri delu težja nesreča. Z zidarskega odra je približno ob pol 11 padel z višine štirih do petih metrov 34letni delavec Franc Peršak, uslužben pri gradbenem podjetju Tönnies, ki to palačo popravlja. Peršak je obležal težko ranjen; nalomila se mu je hrbtnica, kar mu je povzročalo hude bolečine in je revez zelo stokal. Splah ni mogel ležati na hrbtu. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico. Njegovo stanje je nevarno.

Kupujte srečke doma služkinj!

Le po 5 Din!

□ Se en nesrečen pade. Na novi stavbi Pokojninskega zavoda se je pripetila včeraj okrog 5 zopet stavbna nesreča. 24letni delavec Ivan Rečik je padel vzmak z dva metra visoke lestve ter se močno poškodoval po glavi in hrbtu, tako, da je bil nekaj časa nezavesten. Tudi njega je reševalni avto prepeljal v bolnišnico.

□ Večje in manjše tatvine. Na Mivki št. 11 je bila izvršena večja tatvina. Ponoči so prišli neznamni tatovi in raz ograjo ukradli 2500 Din vredno ponjavo (plahtlo). Ponjava je bila dolga 5 metrov in toliko široka, na njej pa je bil napis »Prvo delavsko konzumno društvo, Kongresni trg 2.« Ta ponjava je bila namreč last tega društva, ki pa jo je večkrat posodilo posestnikovemu sinu Karlu Kocjanu. Hkrati so tatovi odnesli tudi tam stanujočemu Alojziju Škarji 120 Din vreden suknjič. Domačini so slišali ponoči na dvorišču neke moške, ki so govorili hrvaški. — Krojaški pomočnik Mihael Drnovšek je prijavil, da mu je nekdo ponoči ukradel v Strelški ulici 1200 Din vredno kolo.

□ Dalmatinci kupujejo. K trgovcu Koserju v Kolodvorski ulici je prišlo v sredo popoldne več dalmatinskih delavcev, ki so se odpravljali na pot v svoj domači kraj, v okolici Biograda na morju. Nakupili so pri Koserju nekaj cenjenih oblečil, ko pa so odšli, je trgovec naenkrat pograbil en suknjič in ene hlače. Hitro je obvestil policijo ta pa je na kolodvoru ustavila Bosance in jih preiskala. Pri enem Dalmatinou so res našli polnjeni suknjič, ukradenih hlač pa niso mogli najti. Dalmatince, pri katerem so našli suknjič, pa je moral v zapor mesto domov.

□ Lekarna. Nočno službo imajo: Mr. Leustek, Resljeva cesta št. 1; Mr. Bohinec del., Rimska cesta št. 24 in dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta št. 41 (Sv. Krištof)

Celje

»Svojevrsni glasbeni užitek bomo lahko imeli Celjani to nedeljo ob priliki koncerta mariborske Glasbene Matice, ki se vrši ob 4 popoldne v Marijini cerkvi. Močan mešan zbor pod vodstvom dirigenta g. prof. Mirka bo izvajal veličastno Gregorinovo delo: Demestvenna liturgija (Liturgija domestica, op. 79). Celjani imamo že itak malokdaj priliko prisluhniti stvaritvam glasbenih velevorčev. Tem slabše bi bilo, ako bi ne izrabili tistih redkih priložnosti, ki se nam nudijo. Predprodaja vstopnic za nedeljski cerkveni koncert je v knjižarni Goričar & Leskovec.

»Zanimivo razstavo prireja danes, jutri in pojutrišnjem v hotelu »Evropia« kot zaključek svojega tečaja v finem serviranju gospa Hel. Weyand iz Düsseldorfa. Razstavila bo več za razne prilike življenja pogrnjenih in opremljenih miz, kakor za poroke, krste, srebrne jubileje itd.

»Ženska podružnica Ciril-Metodeve družbe priredi jutri zvečer v vseh gornjih prostorih Narodnega doma zabavo v prid namenom družbe. Zabava se vrši pod geslom »Valekov večer pod brajdo« in vlada za njo v celjskih družabnih krogih veliko zanimanje.

»Svojo usnjato denarnico je izgubil 1. oktobra med pol 14 in pol 18 nekje v mestu gospod Maks Händl iz Aten. V njej je imel 55 avstrijskih šillingov, 420 Din, voznik listek iz Prage do Aten, nekaj fotografij, 1 nemško in 3 grška pisma ter listek za priljubljen garderobo. Kdor bi jo bil našel, jo naj prosi nagradi odda ravnatelju Pfeiferju v tovarni Westen.

»Otroški dežnik je bil najden v Samostanski ulici. Kdor ga je izgubil, ga dobi pri predstojništvu mestne policije.

»Nove določbe glede policijske ure v okolici predstojništva mestne policije v Celju in v mestu Ptuj je izdala kr. banska uprava. V okolici predstojništva mestne policije celjske smejo biti gostilne odprte do 24. kavarne pa do 2. jutraj. Narredba obsega takoj ves okoliš mestne policije, torej tudi Gaberje, Breg, Zavodno in Lavo, kjer je doslej veljal za te obrate kraji zapiralni čas kot v mestu.

»Gibanje tujcev v Celju. V času od 1. do 30. septembra 1930 je posetilo mesto Celje 847 Jugoslovancev, 164 Avstrijcev, 39 Nemcev, 28 Italijanov, 18 Madžarov, 47 Čehoslovakov, 4 Švicarji, 5 Rumunov, 1 Rus, 8 Poljaki, 1 Šved in 1 Kitajec, skupno tedaj 1151 tujcev. Izmed teh je bilo 483 trgovcev in trgovskih potnikov, 12 industrijcev, 108 uradnikov, 9 odvjetnikov, 23 zdravnikov, 61 raznih obrtnikov, 38 dijakov, 227 delavcev ter 292 oseb iz raznih policijev.

»Celjski mestni avtobus objavlja: Z ozirom na ogromne davke, ki se od avtobusnega podjetja zahtevajo kot prispevek za vzdrževanje državnih cest, kakor tudi z ozirom na pridrževanje novi zakon o avtobusnih podjetjih, s katerim se tem podjetjem obetajo nova bremena, je bil upravljalni odbor prisiljen v svoji seji dne 30. oktobra t. l. skleniti sledeče: 1. Ukineta se za enkrat progi Celje-Šoštanj in Celje-Store; 2. Proga Celje-Mozirje-Gornji grad po Zadrecji dolini se skrajša do Nazarija; avtobus bo torej vozil po dosedanjem voznem redu iz Celja samo do Nazarija oziroma proti Celju iz Nazarija; 3. Na progi Celje-Dobrna se opustita jutranji vožnji iz Dobrne s prihodom ob 6.55 v Celje in istotako jutranja vožnja na Dobrno z odhodom ob 7.45 iz Celja. Drugi dve vožnji (do in popoldanska) na tej progi ostaneta nespremenjeni. V isti seji se je dalje sklenilo spremeniti vozni red: a) za avtobus iz Solčave tako, da bo prihajal v Celje ob 7.30 jutraj ter bo imel zvezo z vlakom v Ljubljano oziroma v Zagreb in Maribor. Odhod iz Solčave ob 4.15; b) za avtobus iz Podrede, da bo prihajal istotako ob 7.30 jutraj v Celje k obema jutranjima vlakoma. Odhod iz Podrede ob 4.45 jutraj; c) na progi Celje-Laško se izvrši sprememba v tem smislu, da bo odhajal avtobus iz Celja ob 18.15 in iz Laškega ob 14.30. — Vožnja iz Solčave v Logarsko dolino ter obratno odpade do prihajajoče sezne popolnoma. Vse navedene ukinitve prog ter opustitve voženj kakor tudi tu omenjene spremembe voznega reda veljajo od 6. oktobra t. l. dalje. Te spremembe pa omogočajo zopet priložnostne vožnje, ki se jih je moralo poslednji čas radi obilnih rednih voženj skoroda opustiti. Za naročene vožnje veljajo posebni tarifi, ki so običajno na vpogled pri tajništvu avtobusnega podjetja v poslopu mestnega načelnstva, soba 17, kjer se vožnje tudi naročajo.

Ptuj

»Prosvetno društvo v Ptuj. Občni zbor se je vršil dne 28. septembra t. l. v društveni čitalnici. Minoritski trg št. 3. Iz tajniškega poročila: Odbor je imel 8 sej, bile so sklepne. Opravljeni zapisniki steje 45 dopisov. Došlih 24, odpisanih 21. Društvenih sestankov je bilo 6. Predavanja so ponazarjale skioptične slike. Imeli smo 6 kinopredstav. Proslavili smo tudi pusti večer z igrice in petjem ter praznicali sv. Miklavža. Društvo je naročeno na »Slovenca«, »Slovenskega gospodarja«, »Mladikoe«, »Novi list« itd. — Begajniško poročilo: Denarni promet znaša v tem poslovnem letu 46.342 Din, skupni dohodki so bili 23.186 Din, izdatki pa 23.156 Din, prebitek 30 Din. — Knjižničarsko poročilo: knjižnica steje 918 knjig, izvemši duplikatov. Od zadnjega obsega zbora se je povečala za 490 knjig. Ustanovili smo tudi nemški oddetek. Dosedaj imamo 187 nemških knjig, večina romani. Knjižnica je odprta vsako soboto od 4. do 6. ure popoldne in vsako nedeljo od 8. do 12. ure. Med izposojevanjem knjig igra radio. V tem poslovnem letu se je izposodilo 2171 knjig. — Predsednik konstatira z zadovoljstvom napredek društva. Iz denarnega prometa kakor tudi iz knjižničarskega poročila je razvidno, da je društvo delovalo zelo živahno. Navedila se je nova velika omara za knjige in tudi lep radio-aparat. Program dela v bodočem poslovnem letu bodo družabni in prosvetni večeri ter osnutek pevskega in dramskega odseka. — Novo izvoljeni odbor je sledeči: prof. Hugo Bajuk, dr. Alojzij Remec, odvjetnik v Ptuj, p. Mirko Godina, Ferdo Fras, gđica. Anica Preve, Skaza Ognjeslav, Martin Arnuš in J. Bolcar.

»Smrt. Dne 30. septembra ob 9.30 jutraj je po težki in zavratni bolezni umrl v tuk. bolnišnici g. Hugo Bermanec, klerik minoritskega reda. Pokojnik je bil rojen v Prelogu (Medmurje) 23. jun. 1910. Bil je zgleden in vesten redovnik. Svojo težko bolezen je prenašal z zgledno vdanostjo v voljo božjo. Nasega draga soprota smo spremili v četrtek na zadnji počitek ob navzočnosti vseh soprota, tuk. duhovščine in veliko občinstva. Hvale animi pla!

ZVEČER

dve ARTIN-dražaji —

ZJUTRAJ

pravilno lahko izpraznjenel Dobiva se v vseh lekarnah. Vsečina skatije, ki stane 8 Din, zadostuje za 4—6 krat.

Novo mesto

Veliko cerkveno slavlje na Lazah.

Novo mesto.

Na Lazah pri Uršnih selih se je dne 28. sept. vršila velika cerkvena slovesnost. Tokrat je bilo z vsakoletnim cerkvenim »žegnanjem« zduženo tudi blagoslovljenje renoviranih oltarjev in novega križevga pota. Istega dne zgodaj v jutro in celo dopoldne je naznanjalo po vsej kočevski planini, da se vrši v Lazah izredno slavlje, slovesno pritrkavanje in pokanje topičev. Okrog pol 10 se je pripeljal z avtomobilom g. Kosa iz Novega mesta mil. g. prošt K. Cerin. Ob slavaloku ga je sprejel mecen in velik dobrotnik cerkve g. Mauser Jože, cerkveni ključar in veleposesnik v Travnem dolu, ki mu gre poleg drugih največja zahvala in priznanje, da je cerkev tako lepo renovirana. Da je tudi č. g. kaplan Hönigman iz Černošnjice veliko doprinesel k temu, ni treba še posebej poudarjati. Tudi celi sosedi z g. Šusteršičem na čelu gre ob tej priliki vsa čast in hvala.

Ob slovesnem pritrkavanju in pokanju možnarjev se je podal mil. g. prošt z g. Finkom, bogoslovcem, pred slavnostno okrašenno cerkev, kjer ga je pričakoval g. kaplan Hönigman in veliko vernikov, med katerimi je bil navzoč tudi g. uršnoselski postajenačelnik s svojo gospo soprogo, učiteljico na Lazah.

Ob 10 se je slovesnost v cerkvi začela. Mil. g. prošt je ob asistenci g. kaplana Hönigmana in klerika Finka najprej blagoslovil renovirane oltarje, nakar je imel pred velikim oltarjem krasen in globoko zamišljen govor. Nato pa je opravil tiho sv. maso, pri kateri sta mu stregla oba prej imenovana gosпода.

Pri tej priliki moramo omeniti, da je pri vsej slovesnosti prepeval del pevskega zbora frančiškanske cerkve v Novem mestu pod vodstvom svojega pevovodje in organista g. šol. upravitelja Vence-slava Škebeta.

Popoldne ob 3 je blagoslovil čast. g. p. Emerik Ladegott, gvardijan franč. samostana v Novem mestu s primernim nagovorom novi križev pot, nakar so sledile še litanije, s katerimi je bila ta lepa cerkvena slavnost končana.

Cerkvena sv. Matije na prijaznih Lazah je postala po renoviranju zelo ljubka. Vsa je preslikana in popravljena in ima tudi nov tlak, katerega je napravil g. Ivan Gostinčar iz Pšate. A kar je najlepše, so lepo renovirani in pozlačeni oltarji, ki jih je renoviral g. Vodnik France, kipar v Novem mestu. Cerkev je bila za to slavlje zunaj in znotraj okusno okrašena, a pred cerkvijo sta stala dva po 30 m visoka mlaja.

Izredna množina gob. Letošnja jesen se bo lahko vsaka gospodinja počeno založila z gobami za zimo. Da je etopiš v gozd, nabereš gob kolikor hočeš. Tudi na trgu jih je dobiti vsak dan dosti in poceni. Da je jesenskih gob res veliko, znači tudi to, da kupujejo tukajšnji prekupci gobe po 25 Din za kg suhih, dočim je bila prva pomladna rast, ki je je bilo veliko manj kg suhih po 50—60 Din.

Gradbeno gibanje. Hiša g. Ivana Kastelica, pek-kovskega mojstra na Ljubljanski cesti je na zunaj že dogotovljena. Sedaj končujejo še nekatera manjša dela v notranjini in na terasi. Hiša, ki je stala okro 20 let nedodelana in radi katere je imel njen lastnik zelo mnogo neprilic, predno jo je sklenil, je sedaj, ko je dozidana, s svojo zunanostjo in lepo teraso na zadnji strani, res ena izmed najlepših trinaeststopenjskih hiš v mestu.

Vabilo na Vinsko trgaev in Društvenem domu v nedeljo 5. oktobra. Začetek ob 6. uri zvečer.

Trbovlje

Za stradalajoče rudarske otroke so darovali nadalje: župna urada St. Janez pri Velenju 60 Din, St. Ili pri Velenju 60 Din, N. N. v Ptuj 100 Din, ekspozitura na Hotizi, Prekmurje, 76 Din, dr. Voršič Alojz, odvjetnik v Celju, 200 Din; skupaj 28.948 Din 64 p. S tem bomo to pomožno akcijo sklenili. Ako še misli kdo kaj darovati ali ima kaj nabranega, naj blagovoli to vposlati v teku enega tedna. K sklepu je enkrat vsem darovalcem in prijateljcem naših otrok najprijetnejša hvala. O raz-delitvi bomo javno na tem mestu poročali.

Vabilo na Vinsko trgaev in Društvenem domu v nedeljo 5. oktobra. Začetek ob 6. uri zvečer.

Vrhnika

Knjižnica Prosvetnega društva bo odprta v nedeljo 5. oktobra. Svoje prostore ima knjižnica v stari šoli. Knjižnica pod vodstvom g. Habeta Franceta od leta do leta prav lepo napreduje. Vsem branjaželjnim obisk knjižnice toplo priporočamo.

Občina je dobila novo napisno tablo z državnim grbom na trobojnici in z napisom »Trška občina Vrhnika, srez ljubljanski«. Napis je v latinici in cirilici.

Cerkev sv. Lenarta. Popravila pri cerkvi sv. Lenarta napredujejo. Par dni nismo mogli vžeti ure na zvoniku, ker so jo popravljali. Stevilke in kazaleci so na novo pobavirani. Vsi gotovo pričaku-jemo, da bo ura odsej bolj točno kazala kakor je doslej.

Ograje je dobil te dni Cankarjev spomenik, kar je bilo tudi potrebno napraviti. Stavbeno gibanje prihaja h koncu. Te dni so dozidali do vrha stavbo, ki jo gradi g. Verbič za usnjarsko delavnico.

Rakek

Umrla je v lepi starosti 68. let gospa Marija Strukelj.

Glavna postaja za avtobus podjetja Jugopromet, ki vozi na progi Rakek-Ljubljana je pri gostilni Hladnik.

Pot k železniškemu nasipu od brivnice pa do starega gasilnega doma je v zelo slabem stanju in je nujno potrebna popravila. Najbolje bi bilo, če bi se napravile stopnice.

Okrajno načelstvo razglasa, da morajo vsi posestniki svoje gozdove pregledati in odstraniti vse suho, hirajoče in po lubadarju napadeno dreve najkasneje do 31. oktobra. Kdor tega ne bo storil, se bo izvršilo to brez odloga in uradno na njegove stroške ter se bo proti njim uvedlo tudi kazensko postopanje. Vsa suha in v sled napada po lubadarjih bolelna drevesa se morajo posekati, olubiti ter vršiče, lubje in debelejšje veje pod vodstvom odraslih na varnem kraju previdno sežgati, sicer je delo brez uspeha.

Murska Sobota

Obisk avstrijskega konzula. V sredo 1. t. m. se je v Soboti mudil g. dr. Herman Pleinert, avstrijski generalni konzul v Ljubljani. Ogledal si je Szaparyjev grad.

Slovo. Zapustila nas je učiteljica ga. Prelógova, ki je dolgo vrsto let vzgajala našo decu. Bila je tudi izven šole agilita narodno-prosvetna delavka in je za zasluge bila celo odlikovana z redom Sv. Save. Na novem mestu, v Mariboru, ji želimo mnogo uspehov.

Ljutomer

»Prosvetno društvo v Ljutomeru je sedaj matica našega društvenega življenja, naša centrala. Pravkar usmerja svoje korake v novo delavnost. Saj je tukaj jesen z dolgimi večeri, sezona gledaliških nastopov in prosvetnih večerov. Imamo Katoliški dom z veliko dvorano in odrom, treba je samo, da v delavnosti bratske sloge strnemo svoje moči v skupnost, ki bo nekaj pomenjala. Ne Katoliški dom, ne odbor, zavedno članstvo tvori vsako društvo. Tega se zavedajmo. Tvorimo skupnost. — Kot prvo letošnje gledališko predstavo uprizorimo v nedeljo 12. oktobra, dramo ruskega pisatelja Andrejeva z naslovom »Zakladi«. Igra je polna ljudskih molitov in narodne pesmi. Nudiha bo lep večer. Koncem oktobra priredimo »koroški večer« v proslavo desetletnice koroškega plebslca. Še bomo igrali... — Posebno opozarjamo na lepo knjižnico Prosvetnega društva s čitalnico. Knjižnica je bogato založena z vsakovrstnimi leposlovnimi deli domače in prevodne literature. Pravkar smo nakupili za knjižnico okoli 60 novih del, naj-novejših izdaj. Vsa ta dela so že na razpolago. Knjižnica posluje vsako nedeljo predpoldne in popoldne v Katoliškem domu. Iz dobrih knjig črpajmo izobrazbo, v dobrih knjigah iščimo kratkočasja dolgih jesenskih in zimskih večerov.

»Smrt šolarja. Umrl je učenec petega razreda ljudske šole Maks Ravnič, železničarjev sin v Ljutomeru. Lanskoto leto se je ponesrečil pri šolski telovadbi. Sreče mu je pošlo. Od takrat je bolehal, zadnji čas na vodeniki. Vzgljedno je prenašal trpljenje. Lep pogreb so mu priredili njegovi součenci. Nad zvezdami med angeli...

Meščanska šola v Ljutomeru je v svoj prvi razred sprejela letos skupno 73 učencev, 38 dečkov in 35 deklic. Skupno šteje šola 156 učencev. Prvi razred je ločen, dečki posebej in deklice posebej, ostali razredi so skupni. Za okolico Ljutomeru z mestom, za okolico Gornje Radgone, Radenc in Sv. Križa je ta šola velike važnosti. Tudi iz bližnjega Prekmurja pohaja mnogo učencev ljutomerske meščanske šole. Prekmurje ima meščansko šolo samo v Dolnji Lendavi.

Novo šolo v Radencih bodo te dni spravili pod streho. Obsegala bo štiri razrede, s štirimi stanovanji za učiteljsvo. Dosedaj je Slatina-Radenci spadala pod kapelski šolski okraj. Slatina-Radenci se razvija. Nova hranilnica in posojilnica je dogotovljena. — Za letošnje sezono bliža koncu.

Slovenjgradec

Opozorilo. Ker so koroške prošnje od oblasti zabranjene, se sporoča, da se tudi proslava »Koroškega dne« pri Sv. Križu nad Dravogradom 5. t. m. ne bo vršila. Ta dan se bo vršila pri Sv. Križu običajna služba božja kakor vsako leto na rožven-skoto nedeljo. Oni, ki so prejeli tozadevne lepake, se naprošajo, da iste zopet snamejo. To sporočamo, radi ev. nepotrebnih izmenjenj.

Uradne ure. 8. 1. oktobrom so se tudi pri tuk. okr. načelstvu uvedle zimске uradne ure, ki so od 8.30 jutraj in do ene popoldne ter od pol 4 do 6 zvečer. V sobotah pa od 8.30 jutraj ter do 2 popoldne. V nučnih slučajih tudi v drugih dneh popoldne. Isti delavni čas kakor pri okrajnem načelstvu velja tudi za druge urade.

V bolnišnici so umrli. V mesecu septembru so umrli v tuk. bolnišnici: 29-letna Skorjanc Elizabeta iz Kotli, 77letna Terjav Helena iz Tolstege vrha, 37-letni Mravljak Franc iz Sv. Antona na Poh., polletni Karol in 1 in polletna Olga Kapun iz Libelč, 1 in polletna Marija Zagernik iz Vrhov in 8-letna Kaizer Zofija iz Libelške gore.

Litija

Letina je letos še precej dobra. Mrva je bila obilna, otava slabša, ter so oboje kmetje v najlepšem vremenu spravili pod streho. Druge krme je tudi zadosti. Popolnoma pa je odpovedala sadna letina. Jabolk, hrušk sploh ni, le redko kje se dobi kak kraj, kjer imajo nekaj sadja, tako n. pr. na Savi je izjemno dosti jabolk. Na Vačah, ki slovde daleč na okoli po obilju tepk za prešo, letos sploh nobenega sadja ni. Le orehi so se povečini obnesli ter so jih kmetje že precej otresli. Tako bo letošnja zimo in spomladi slaba predla za pijačo.

Tudi v vinorodnih krajih se pohvalijo ljudje z letino, le žal, da jim je zadnje deževno vreme precej pokvarilo grozdje, ki je pričelo le gniti, tako da so morali pričeti s prebiralno trgatvijo. Drugače pa bo, če bo še kaj solca in lepega vremena, dosti dobrega vina, posebno po Moravski, Gabrovski in Primskovski gori, kakor tudi na Jazbini, Gobjeku, Gradišču in Storovju.

Ruše

Nova elektrificirana razsvetljava se je oskrbela za cerkev o ruškem shodu. Pred vsem se je odstranil neokusni venec okrog kipa Matere božje in vpe-ljala dvojna razsvetljava votline, svetla za notranjost in medla za okvir. Mesto voščenih sveč so se postavile električne sveče, ki omogočajo, da je ves prostor snažen in dostojno razsvetljen. Stara neokusna napeljava po cerkvi se je namestila z novo, ki se je zvezala z lustroma. Tudi lustra sta dobila električne sveče. Vsa cerkev je zdaj razsvetljena kot o belem dnevu. Vse stroške za veliki oltar je prevzela blaga dobrotnica ruške cerkve.

Belokranjski kotiček

V nedeljo, dne 28. sept. se je v Metliki vršila pomembna seja okrajnega cestnega odbora za metliški okraj. Pri tej seji je dosedajni dolgoletni načelnik cestnega odbora naš banksi svetovalec g. Jožef Nemančič iz Zelenjeh pri Metliki izročil svoje posle novemu načelniku. Za načelnika cestnemu odboru je po zakonu določil župan centralne občine in tako je prevzel to breme g. Golja, župan metliški.

Skolzi 12 let — vse od leta 1918, ko je smrt pokosila g. Matjašiča — je g. Nemančič vršil z velikim razumevanjem in skrbjo lo neprijetno nalogo. Pogosto se mu je bilo boriti proti raznim, neutemeljenim predsodkom, posebno v začetku, toda s svojim pomirjevalnim nastopom je nasprotnost kmalu zrušil in je postal ljub vsem članom cestnega odbora, ne samo kot načelnik, temveč tudi kot prijatelj.

Iznenada je sicer prišla naredba o preosnovi cestnega odbora, pa g. Nemančič je bil — ne razočaran, ampak — vesel, ker se je s tem rešil prav velike in neprijetne dolžnosti, ki ga je v njegovem gospodarstvu čisto ovirala.

S kolikšni težavami se je imel boriti zlasti, ko je šlo za semliško cesto in kjer se je tako dalo, je izbežal kaj, samo da bi delo ne zastalo.

Tako je res zaslužil priznanje, katero mu je v imenu vseh izrekel g. Julij Mazzele iz Grada, ki je poudaril zlasti nesebičnost dosedanjega načelnika in njegovo spretnost. Posebno razveseljevalo ga je bilo, ko je dosedanjí načelnik položil pred novi odbor hranilno knjižico in gotovine v skupnem znesku 77.800 — Din.

Novi načelnik cestnega odbora je g. Golja, župan metliški, podnačelnik je g. Julij Mazzele iz Grada.

Enkrat smo že vetrili vprašanje, doklej seže Bela Krajina in menda velja še, da je Bela Krajina samo do Kulse in ni naprej. In prav to naj poudarim še danes.

V Ljubljani se prodaja kot belokranjsko grozdje »izabela«, »šmarica« in druge manj vredne vrste grozdja, toda, da se ne bo delala krivica Beli Krajini, naj povem, da tisto grozdje ni zrastle na naših tleh, temveč na sosednji hrvaški zemlji.

Le oglejte si jih one prodajalke in poslušajte njihovo besedo, pa recite ali so to Slovenci ali Hrvatje.

Pa na železnici se informirajte in boste čuli, da se vozijo do Kamanja tisti »belokranjske«, pa še to boste zvedeli, da si kupijo nekateri samo peronske karte ali kvečjemu do Grosuplje, potem se pa skrivajo po raznih kotlih, ko vlak hili svojo pot.

Belokranjskega grozdja, našega španjola, rizlinga, veritina, burgundca, kraljevine, portugalka, črnine se v Ljubljani kar ne dobi na trgu, ker naši ljudje nimajo te navade, da bi nosili grozdje na trg.

Naši sosedje iz Kamanja in iz Bujbarceva pa si nakupijo cenenega grozdja in ga nosijo v Ljubljano pod imenom »belokranjsko grozdje«.

Sport

V. kolo tekem za državno prvenstvo.

V nedeljo se odigra peto kolo tekem za državno prvenstvo. In zopet se vrši glavna tekma kola v Belgradu. Sicer je važno srečanje tudi v Splitu, ker bo skušal Hajduk proti drugemu belgradskemu klubu popraviti poraz prošle nedelje. Proti B. S. K. nastopi Concordia. To pot v najmočnejši sestavi s Premrlom kot srednjim krilcem. Baje je ozdravil in ga poškodba ne bo ovirala. Pa tudi med sportniki vlada veliko zanimanje za to tekmo. Zagrebčani so še vedno spremljali svoje ljubljence v velikem številu k važnim tekmam v druga mesta, za to tekmo so naročili poseben vlak v Belgrad. No in J. N. Z. in Zbor nogometnih sodnikov sta uvidela važnost te tekme. Zato so prvič v teh tekmah odredili zunanega sodnika. Sodil bo ali Gerő iz Budimpešte ali pa naš stari znanec Miesz z Dunaja.

Tekmo v Splitu med Hajdukom in Jugoslavijo bo vodil Kujundžić iz Subotice, v Sarajevu pa bitko med obema Slavijama Ružić iz Belgrada.

Za naše lahkoatlete.

V Ljubljani se v nedeljo vršila na igrišču Primorja dve prvorazredni prvenstveni tekmi Ilirija: Hermes in Primorje: Svoboda.

Zagrebško železniško ravnateljstvo je dodelilo naši lahkoatletski reprezentanci poseben prvorazredni voz »Prešeren«, s katerim potujejo v Atene in tudi nazaj. Dolga vožnja v udobnem vagonu bo gotovo koristila našim atletom.

Občni zbor J. N. Z.

J. N. Z. je odredila, da se bo vršilo redno glavno zborovanje 23. novembra. Upajmo, da bo to zborovanje prineslo rešitev znanega spora o denarju in nov tekmovalni red za državno prvenstvo.

SK Ilirija (ženska sekcija). Danes ob 18 ple-narni sestanku v klubovi sobi kavarne Evropa. Sestanka se morajo udeležiti brez izjeme vse članice. Vse one, ki se sestanka brez zares tehtnega vzroka in opravičila ne udeležijo, se črtajo iz vrst rednega članstva sekcije. Na sestanku se določi program tekmovaljanja in treningov za jesensko dobo. — Načelnik sekcije.

Nogomet v tujini

Tudi Italijani so pričeli. Prvo kolo jesenskega prvenstvenega tekmovaljanja v Italiji se je odigralo pretečeno nedeljo. V prvi vrsti bomo zasledovali razvoj prvenstva v diviziji A, t. j. skupini najboljših italijanskih klubov. Ta divizija sestoji iz 18 moštev, med katere spadata letos tudi Casale in Legnano, ki sta prišla kot najboljša iz B divizije. Nasprotno pa sta kot najslabša kluba A divizije v minuli sezoni nazadovala v B divizijo Padova in Cremonese. — Ze prvi dan odigranega prvenstva je v gotovih ozirih presenetil. Kdo namreč bi prisodil letošnjemu novineu A divizije Legnano, da bo dosegel zmago napram izkušeni in v prošli sezoni drugoplačarjeni Genovi. Legnano je namreč v trdi in energični borbi porazil slavno Genovo z 2:1. Zdi se vendar, da Genova nima še prave forme. — Pričakovano pa je s sigurnostjo odpravil Juventus svojega protivnika, Pro Patria, in sicer z rezultatom 4:1. Morda bo tekoča sezona srečnejša za Juventus, ki je lani kljub vsem denarnim žrtvam dosegel je tretje mesto v italijanskem prvenstvu. — Tudi srečno je prestala zarjo nove prvenstvene sezone stara Bologna, klub slavnih tradicij, ki je v krasni igri porazila s 6:1 Tricelino. Tržaški Italijani, ki bi dali vse za svojo edinega zastopnika v A diviziji, so bili gotovo kar najtežje razočarani. Tricelina, ki se je v prošli sezoni le s težavo rešila nazadovanja v B divizijo, letos najbrž ne bo več kos in bo v resnici morala nazaj. Tako vsaj bi človek sodil po njenem prvem nastopu, ki je je nadaljevanje porazov v minulim prvenstvenem tekmovalju. — Rimska tla so pa menda za vsak klub nevarna, kajti Torino je tam komaj ušel porazu. Roma je dosegla v borbi s Torinom neodločen rezultat z 0:0, čeprav bi tudi njena zmaga ne presenetila. Publika je v Rimu hotela na vsak način zmago svojega moštva. — Lepo zmago je tudi dosegla Alessandria nad Brescio in sicer v razmerju 4:0. — Radi tekme s praško Sparto ni mogla Ambrosiana, italijanski prvak sodelovati že na prvi dan prvenstvenega boja. Zato je bil izvet tudi njen nasprotnik Casale, drugi novinec A divizije. Ta dva bosta zamujena prvenstveno tekmo odigrala na kak dalaven dan. — Zanimivo bo morda, če pogledamo, kako je s Cremonese in Padova, moštvima, ki sta nazadovala iz A v B divizijo. Nič kaj nista pokazala dobre volje, odnosno forme v prvem kolu prvenstva B divizije. Cremonese je na domačih tleh dosegla le neodločen izid z 0:0 napram Palermo, dočim je Padova celo zgubila tekmo z 2:0 v boju z Novaro.

Ljubljansko gledališče

Drama

Začetek ob 20 zvečer

Petek, 5. oktobra: zaprto.
Sobota, 4. okt.: ZA LJUBEZEN SO ZDRAVILA.
Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera

Začetek ob 20 zvečer

Sobota, 4. oktobra: KNEZ IGOR. Premijera. Izven.

Iz društvenega življenja

Salizijanski mladinski dom — Kodeljevo. Mladeniški krožek bo imel v nedeljo dne 5. t. m. pri krožkarski maši skupno sv. obhajilo za vajo srečne smrti. Ob 10 pa obvezen mese

300letni jubilej ameriškega mesta. Boston, glavno mesto severoameriške države Massachusetts, ki je bilo leta 1630. ustanovljeno kot ena prvih naselbin v novem svetu, je obhajalo te dni 300letnico svojega obstoja.

Kako žive državniki Švice

Morda ni ničesar enostavnejšega in priprostejšega kakor življenje kakega švicarskega ministra ali da se točneje izrazimo, zveznega svetnika. Ima vozni listek prvega razreda, potuje pa vedno v drugem. V mnogih slučajih pa se švicarski minister poslužuje najraje svojih lastnih nog. Mesto avtomobila, ki ga uporablja samo v svečanih prilikah, ima raje avtobus in tramvaj.

V uradu je minister točen kakor ura: za svojo mizo sedi že ob pol 8, to se pravi pol ure prej kakor ostali uradniki. Iz urada pa gre tudi točno ob 12, kakor ostali uslužbenci. Če je med tujimi diplomati v Švici kak novinec, ki obišče ministra v njegovem uradu nekaj minut pred 12 in ostane pri njem nekaj minut čez 12, se bo silno začudil: nikjer ne bo razen sebe, ministra in morda služe videl nobenega človeka, vse je odšlo. Red je red.

Okoli 12 vlada na trgu pred vladno palačo živahno vrvenje. Ustavljajo se tam vozovi prodajalcev živeža, dalje razne branjeve s svojimi dvokolesnimi vozički. Okoli njih pa se sučejo marljive soproge narodnih poslancev in kupujejo, njihovi možje pa med tem razpravljajo v Kursaalu o zakonih. Zaman iščemo ob 12 na tem trgu dolgo vrsto avtomobilov, kakor je to navadno pred vladnimi palačami drugih držav. Švicarski ministri in poslanci odhajajo iz svojih uradov kar peš.

Švicarski državniki se torej ne vozijo z avtomobili kakor njihovi kolegi po drugih državah. Morda radi tega, ker hočejo naglasiti demokracijo? Oboje. Izhod zveznih svetnikov iz vladne palače pa je kljub temu zanimiv. Zveznega predsednika gospoda Musyja čaka čisto pred izhodom njegov 20letni sin, Pierre, sedaj konjeniški častnik. Izredno vitek in eleganten mladenič. Pred nekim časom se mu je pripetila velika nesreča. Na vajah je padel s konja in zadobil resnejšo poškodbo, tako da so zdravniki odredili, da mora ležati doma. Bali so se, da so se mu pretresli možgani, toda Pierreu se že izboljšava stanje in

pravi, da ga samo včasih prime kratka vrtoглаvica.

Druga zanimiva osebnost med švicarskimi državniki je svetnik za zunanje zadeve gospod Motta. Ima tudi rekord med švicarskimi državniki, namreč, kar se tiče otrok. Ima jih kar deset. Točno ob 12 gre iz svojega urada. Spoznamo ga po tem, da nosi vedno dežnik, pa najsi bo lepo vreme ali pa ne. Brž odhiti na svoj avtobus, ki ga čaka s sekundno točnostjo. Nikoli zakasnitve, nikoli izostanka! Včasih ga čaka njegova hčerka Pavla, toda to se le bolj redko zgodi, zakaj družina g. Motte je, kakor že omenjeno, precej številna, in je temu primerno tudi mnogo skrbi. Za švicarske gospodične, posebno pa še za hčerke švicarskih zveznih svetnikov, ne velja zlobni Miltonov izrek, da je za žensko še en jezik preveč, ker vsaka izmed njih govori poleg treh vladajočih jezikov, to so francoski, nemški in italijanski, še kak četrti jezik. Švicarske dame so torej prave poliglote. To še prav za prav ni nič čudnega, zakaj v Švici govori vsak državljan tri jezike in jih tudi mora znati, posebno če ima kaj dosti z ljudmi opraviti. Marie Christine, 20letna hčerka predsednika g. Musyja govori pet jezikov. Pa jih je še mnogo drugih takih.

Demokracija v Hollywoodu

Nekako pred enim mesecem je odpotoval znani dunajski igravec Egon Jordan v Hollywood. Casnikarjem je izjavil Jordan, da on že tako dobro pozna Hollywood in svoje bodoče kolege, da se mu zdi, kakor da je že osebno znan z njimi. Toda igralcu se je zgodilo ravno nasprotno: Hollywood ga je pošteno iznenadil in presenetil. Svoje vtise, ki si jih je tekom enega meseca nabral v Hollywoodu, je opisal takole:

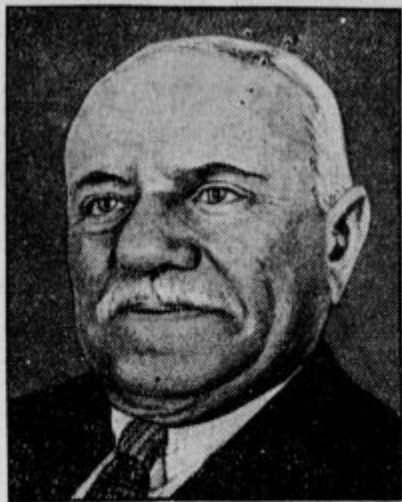
»Vsakega evropskega igralca, ki je angažiran v Hollywoodu, mora iznenaditi demokratski ton življenja, ki vlada tu. V Evropi

— PEGE —

odstrani takoj in brez sledu »Creme Orizol«! Izbija se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Založba »Cosmochemie«, »Grossh. Smitklasova 21. Telefon 49-99

se že več let mučijo z besedo »demokracija«, pa nihče ne pozna niti pravega pomena te besede. Priti je treba v Ameriko, da spoznamo prav za prav to, kar pomeni »demokracija« in kako se tam izvaja. Prvo moje iznenadenje je bilo, ko sem vstopil v restavracijo Metro-Goldwyn-Mayer-studija, kjer sem angažiran. Pogledal sem malo naokoli po prostoru in sem na svoje veliko začudenje opazil, da filmski igralci, ki dobivajo na teden upravnajne vsote, sede za mizo v družbi navadnega pomožnega osebja in da se zabavajo z delavci in raznimi pomožnimi režiserji, kakor da ni med njimi nobene družabne razlike. Sede za isto mizo in jedo vsi isto hrano, ki se kuha v kuhinji studija. Pomislimo samo, kako bi naši evropski igralci vihali nosove, če bi sedeli v družbi za isto mizo s preprostim ljudmi, ki »ne pripadajo njihovem razredu«. Dočim se v Evropi kljub »demokraciji« še vedno rabi beseda »razred«, je tu ta beseda popolnoma neznana.

Pa tudi v zasebnem življenju se človek nauči pravega pomena te za nas tako nove besede. Tudi izven studija ni med ljudmi no-

Ameriški kralj bakra umrl. Ameriški finančnik Daniel Guggenheim ki je posedoval največji del ameriških bakrenih rudnikov, je te dni v starosti 74 let umrl. Pokojni, ki je svoj čas pripadal najupliveljšim voditeljem ameriškega gospodarstva, se je že pred leti umaknil svojim trgovskim poslom, da bi večer svojega življenja posvetil svojim številnim ustanovam.

Šestdesetletnica danskega kralja. Kralj Kristijan se pelje v gala-vozu k državni palači Amalienborg v Kopenhagenu, kjer se je vršila velika slovesnost ob priliki 60. rojstnega dne kralja.

bene družabne razlike. Tu je vsakdo gentleman, celo — ženske. Ženske dokazujejo svojo demokracijo v popolni enakopravnosti obeh spolov. Ta ni tu več samo teorija, ampak že popolno dejstvo. Evropa bo še porabila mnogo časa, preden bo spoznala pravi pomen besede »demokracija«.

Konkurentinja Amy Johnson

Gospa Bruce, ki je te dni v letalu, katero sama vodi, priletela iz Londona na Dunaj, od tam v Budimpešto in dalje proti skrajnemu vzhodu, je druga samotarska letalka. Slava Amy Johnson je ni pustila v miru in tako se odločila za zračno potovanje na Daljni Vzhod. Tako pripovedujejo njeni zaupniki, zakaj gospa Bruce sama ni izdala končnega cilja svojega potovanja. Čuje se, da namerava leteti čez Evropo, Perzijo, Indijo in Kitajsko na Japonsko, da bi prišla v Tokio kot prva žena, ki je po zraku preletela progo Anglija — Japonsko. Njen soprog Victor Bruce je že davno opustil svoje ugovore proti vratolonomu podjetju svoje žene. Preden se je posvetila zračnemu sportu, je ponovno dirkala s svojim avtomobilom za stavo. Letanju se je priučila v šestih tednih, kar ni nič čudnega pri ženi, ki je vajena šofirati dirkalni avtomobil in za katero motor ni nobena skrivnost.

Živ okamenel

Malo je še ljudem znanega o zavratni bolezni, ki obda svojo žrtev z apnenim oklepom. Nesrečneži, ki jih napade ta strašna bolezen, kažejo sledeče znake: Na različnih mestih tkiva spodnje kože nastanejo izločnine okorele, kamnu slične mase; končno se mišice obdajo s trdim oklepom in je potem nemogoče z njimi še kaj gibati. Bolezen se v zdravniški znanosti imenuje Calcinosis progressiva et regressiva. O čudnem slučaju te bolezni poroča list »Medizinische Klinik«.

Pred kratkim je prišel v mestno bolnico v Friedrichshainu 17 letni mladenič, ki je kazal znake te bolezni in sicer prav posebno čudne. Pod kožo na rami so se mu odložile trde mase, ki so dosegale na gornjih laktih obliko pravčatega oklepa. Pod kožo na glavi, hrbtu in kolnih so se nahajale slične kamene plošče različnih velikosti.

Preiskava mladeniča je pokazala, da obstajajo v resnici te mase iz apna. Nenavadna muha narave je pod mladeničevo kožo napravila apnen oklep. Ko je bolnik prvič prišel na kliniko so bile njegove roke tako malo gibljive, da je moral najenostavnejše gibe izvajati s tujo pomočjo.

Sedaj pa so napravili zdravniki poskus, da bi s pomočjo röntgenovih žarkov prišli tej bolezni bližje. In v resnici so tudi to pot ti zdravilni žarki potrdili svoj sloves, ki ga uživajo v zdravilstvu. Stanje mladega pacienta se

je v resnici nekoliko izboljšalo, mogel je že malo bolje gibati roke.

Kako bi si razložili učinkovanje teh čudnih žarkov v tem slučaju. Menijo, da se pod vplivom röntgenovih žarkov napravi v tkivu neka kislina, ki na nepojasnen način odstrani apno. Ne poznajo pa niti vzroka niti povoda te čudne bolezni.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

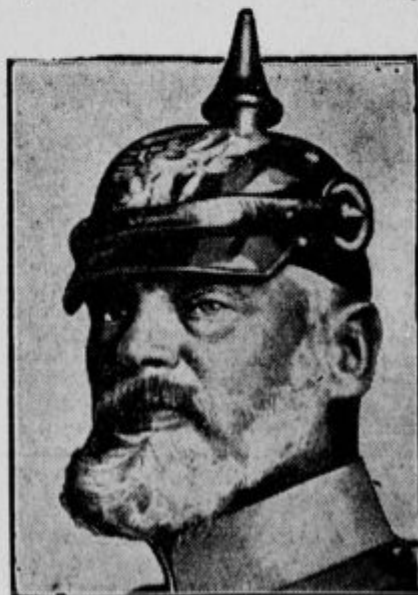
Petek, 3. oktobra: — 12.00 Dnevne vesti, plošče — 13.00 Čas, borza, plošče — 18.00 Radio orkester: Flavta solo, Hawai jazz — 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina — 19.30 Gospodinja: ura, gđ.C. Krekova — 20.00 Drago Ulaga: Sportna ura — 20.30 Prenos iz Beograda — 22.30 Čas in poročila.

Sobota, 4. oktobra: 12.00 Dnevne vesti, plošče. — 13.00 Čas, borza, plošče. — 18.00 Radio orkester: Klavir solo, Hawai jazz. — 19.00 G. Orther: Angleščina. — 19.30 Aktualna ura, g. Ivan Sušnik. — 20.00 Prenos opere iz Beograda. — 22.00 Čas in poročila, lahka glasba.

Drugi programi

Sobota, 4. oktobra.

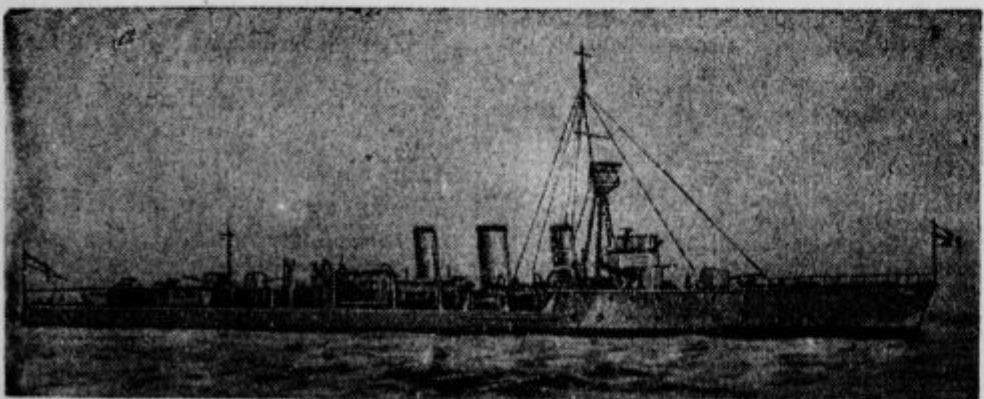
Belgrad: 12.45 Koncert ridao kvarteta. 17.30 Narodne pesmi s spremljevanjem kitare. 19.30 »Chanson triste«, enodejanka. 20.00 Prenos iz opere, nato lahka in zabavna glasba. — Budapest: 17.30 Koncert ruskih balalajk. 21.30 Koncert zabavne glasbe; nato koncert ciganskega orkestra. — Dunaj: 18.10 Veseli roparij, predavanje. 19.35 Zabavni koncert. 20.30 »Pustolovščina v Pirenejih«, veseligr, nato večerni koncert. — Milan: 19.30 Koncert zabavne glasbe. 20.40 Komedija. 21.15 Pester koncert zabavne glasbe, nato plesna glasba. — Praga: 16.30 Koncert jazz orkestra. 19.30 Koncert radio orkestra. 22.30 Ljudski večer (pesmi), nato plesna glasba. — Langenberg: 17.30 Večerni koncert. 20.00 Koncert zabavne glasbe; nato lahka in plesna glasba. 24.00 Mojstri jazz. — Rim: 17.00 Koncert zabavne glasbe. 20.35 Pester koncert zabavne glasbe. 23.00 Koncert jazz orkestra. — M. Ostrava: 18.20 Koncert narodne glasbe. 22.30 Ljudska glasba, pesmi, nato plesna glasba. — Leipzig: 20.40 »Die Hasenpote«, tragi-komedija. 21.10 Veseli večer z orkestrom.

Generalfeldmaršal princ Leopold Bavarski, brat pokojnega bavarskega kralja Ludovika III. je te dni umrl v svoji monakovski palači, star 84 let.

2000letnici rojstva Vergila, velikega rimskega pesnika, ki se je rodil 15. oktobra 70 pred Kristusom, je dala italijanska vlada kovati spominske kolajne, ki jih vidimo na sliki.

Angleška križarka »Conquest«, katero so popravljali, se je med silnim viharjem utrgala od sidra in pluje sedaj s petimi delavci na krovu brez vodnika po Severnem morju. Poskusi, da bi ladjo »ujeli«, so se doslej izjalovili.

Nazadovanje konkurzov v državi

Naraščanje v Drauski banovini

Po pravkar objavljenih podatkih Društva Industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je bilo v mesecu septembru razglašeno v celni državi (v oklepajih podatki za avgust) 24 konkurzov (20), v septembru lani pa 48, od tega v drauski banovini 7 (2), nadalje v savski 4 (3), vrbanski — (1), primorski — (1), drinski — (0), zetski 8 (4), donavski — (5), moravski 1 (3), vartarski 2 (4), v Beogradu, Zemunu in Pančevu 2 (3). Prisilnih poravnav izven konkurza je bilo v celni državi razglašeno 18, od tega v drauski banovini 6, v avgustu 10, od tega v drauski banovini —. Odpravljenih je bilo konkurzov 55 (23), od tega v drauski banovini 5 (5), prisilnih poravnav je opravljenih 15 (0), od tega v drauski banovini 2 (3).

Statistika Jug. društva za zaščito upnikov v

Zagrebu pa izkazuje te-le podatke: število razglašnih konkurzov je znašalo v celni državi 30, v septembru lani 51. Največ je nazadovale število konkurzov v Srbiji in Crni gori (od 35 v septembru lani na 9 v septembru letos, v Sloveniji in v Dalmaciji pa je naraslo od 3 na 8).

Skupno izkazuje ta statistika v prvih 9 mesecih v celni državi 503 konkurze (v istem času lani 842), od tega v Hrvatski in Slavoniji 57 (04), v Srbiji 305 (677), v Sloveniji in Dalmaciji 75 (48), v Bosni 13 (10) in v Vojvodini 53 (43).

Prisilnih poravnav je bilo v septembru 18 (ravnotoliko kolikor ljubljanska statistika), v 5 mesecih od uvedbe zakona o prisilni poravnavi pa je bilo skupno 99 poravnav, od tega v Hrvatski 40, v Srbiji 12, v Sloveniji in Dalmaciji 15, v Bosni 7 in v Vojvodini 25.

Borza

Dne 2. oktobra.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so se tečaji večinoma uvrstili. Promet je bil prav znaten, zlasti v devizi Newyork, Praga in Trst. V slednji devizi je bilo zaključeno privatno blago, dočim je ostale zaključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2278.50 bl., Berlin 1343—1346 (1344.50), Bruselj 787.68 bl., Budimpešta 988.78 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 795.77—798.77 (797.27), London 274.02—274.82 (274.42), Newyork 56.27—56.47 (56.38), Pariz 221.62 bl., Praga 167.17 do 167.97 (167.57), Trst 294.50—296.50 (295.50).

Belgrad. Berlin 1343—1346, Bruselj 786.18 do 789.18, Budimpešta 987.27—990.27, Curih 1094.40 do 1097.40, Dunaj 795.77—798.77, London 274.02 do 274.82, Newyork 56.27—56.47, Pariz 220.22—222.22, Praga 167.17—167.97.

Curih. Belgrad 9.1285, Amsterdam 207.80, Atene 6.675, Berlin 122.71, Bruselj 71.86, Budimpešta 90.20, Bukarest 3.0625, Carigrad 2.445, Dunaj 72.75, London 25.04, Madrid 53.25, Newyork 515.35, Pariz 20.225, Praga 15.29, Sofia 3.7325, Trst 26.98, Varšava 57.75, Kopenhagen 138.40, Stockholm 138.925, Oslo 137.90, Helsingfors 12.975.

VREDNOSTI PAPIRIJ

Na ljubljanski borzi je bila danes zaključena Kranjska industrijska po 312, Zagrebska banka 207.80, Atene 6.675, Berlin 122.71, Bruselj 71.86, Budimpešta 90.20, Bukarest 3.0625, Carigrad 2.445, Dunaj 72.75, London 25.04, Madrid 53.25, Newyork 515.35, Pariz 20.225, Praga 15.29, Sofia 3.7325, Trst 26.98, Varšava 57.75, Kopenhagen 138.40, Stockholm 138.925, Oslo 137.90, Helsingfors 12.975.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 96.50 bl., 7% Bler. pos. 83.50 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Prastedion 925 den., Kred. zavod 170 do 180, Vevče 124 den., Stavbna 40 den., Šešir 105 den., Kranj. ind. zaklj. 312, Ruše 280—300.

Belgrad. Narodna banka 8180, 7% inv. pos. 89—89.75, adriati 55.50—56.50, vojna škoda 450.25 do 450.50, XII. 458.50—549.50, 7% Bler. pos. 87 do 87.50.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 81.50—83. — Newyork: 8% Bler. pos. 93.50—96, 7% Bler. pos. 81.50—83, 7% D. H. B. 80.25—81.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 1 vagon hrastovih drv in 1 vagon bukovih drv. Tendence neizpremenjeno mlčna.

Zaključeni so bili 4 vagoni pšenice. Tendence čvrsta.

Žitni trg

Danes zaradi židovskega praznika novosadska in budimpeštanska borza nista poslovali. Promet pri nas se je gibal v ozkih mejah, ker je bila tendence nadalje čvrsta in so cene narasle. Tako stane danes pšenica Srbobran 162.50—165, g. ban. 152.50—155, d. ban. 152.50, Sombor okolica 150 do 152.50, g. bč. 157.50—160, koruza stane umetno sušena promptna 97.50, žasu primerno suha december januar 90, moka 280. V ostalem pričakujejo nadaljnega dvigovanja cen.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Hmelj

Savinjska dolina. Večina letošnjega pridelka je že prodana ter se nahaja v rokah producentov le še kakih 500 mt. hmelja. Povpraševanje po gladko-zelenem stažerskem hmelju sicer še vedno traja ter so se tudi cene dvignile in uvrstile, vendar se malo trguje, ker ni več dosti blaga na razpolago. Za prvovrstno gladko-zeleno blago se plača 10—12 Din, za srednje 8—10 Din in slabše 7—8 Din za kg. Prodanih je bilo že tudi nekaj manjših partij lanskega hmelja in sicer po 3—4 Din za kg. Ker so zaloge pri producentih izčrpane, se nekateri inozemski trgovci počasi pripravljajo na odhod. Vselej svoje izredno dobre kakovosti je bil stažerski hmelj letos napreje razprodan ter so se cene gibale nad svetovno paritelo.

Češkoslovaška. Zadnji čas je postala kupčija nekoliko živahnjeja ter je tudi dnevni promet nekoliko večji, ker so poleg domačih začele tudi nemške tržnice nakupovati večje množine. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene. Tendence za prima in boljše-srednje žateško blago je čvrsta, za srednje in slabše, ki se najbolj ponuja, pa zelo mirna. Za izbrani gladko-zeleni žateški hmelj se plača 16—18 Din, za prima 13—15 Din, za srednji 11—12 Din in za slabši žateški in ostali češki hmelj 7—10 Din po kg. Desetda je prodana približno ena tretjina letošnjega pridelka.

Nemčija. Vključ židovskim praznikom traja precej živahna kupčija dalje. Tendence je čvrsta in povpraševanje zlasti za hallertauski hmelj gladko-zeleno barve narašča. Za hallertauski hmelj se plača 13—23 Din, za goraki 10—16 Din, za badenski 14—22 Din in za württemberski (Tettang) 22 do 27 Din za kg. Trži pa se največ le srednji hallertauski hmelj po 16—20 Din za kg.

Nürnberg, 2. okt. as. Danes je bilo pripeljan na trg 250 bal hmelja. Ker je bil židovski praznik, je bilo na trgu popolnoma mirno. Kljub temu pa je bilo prodanih 8 bal, in sicer samo srednjega hallertauskega hmelja po ceni 75—85 mark. Za inozemski hmelj ni bilo kupčije. Tendence je bila trajno zelo čvrsta.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40—, eleg. vezana Din 55—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Shakespeare: Sen kresne noči

V ljubljanski drami

Kakor smo že včeraj na kratko poročali, je prva letošnja predstava, Shakespeareov »Sen kresne noči«, v splošnem zelo zadovoljila občinstvo in tudi obisk je bil zelo poveljen.

»Sen kresne noči« je poleg »Romea in Julije« najpogostejše Shakespeareovo delo in je v vrsti vselej prvi vrh. Mladostna razigranost in pesniška lahkota preprežata svet ljubzenskih skrbi in neskladnosti z bajno godno idiličnostjo, kjer se sicer tudi v ljubzenskem in zakonskem življenju pripete zdražbe in prepiti, narava pa si ena sama pomagati in ozdravi človeka in sebe. Delo ima poseben renesančni komedijski ton, ki je dala komediji glavni poudarek — to so rokodelci igralci, neamozni svečeniški umetnosti, ob katerih nam zmagujejo Shakespeare pokaže, kakšna naj igra ne bo, vmes pa se utrne tudi marsikaka važna sentenca o umetnosti in življenju.

Tehnična ureditev dejanja je odlična. Troje samostojnih komedijskih dejanj se v okvirju Tezejeve poroke zaplete. Obe ljubzenski dvojici zbežita v gozd, kjer doživijo po popolni zmešnjavi srečno rešitev svojih namer, vse se je tako uredilo, da so prvotna ljubzenska nagnjenja našla svoje pravico. V gozd zaidejo tudi vrli igralski diletantje, in klopčič doživijo čudno dogodivščino — duhovi ga sprejmejo v osla — in osla zaljubi vilinska kraljica Titanija, dokler se ne spravi s svojim Oberonom. Središče igre je godna melodrama, sama drobna poezija in hudomušna igrivost bajnega sveta, same sanje in igra umne domišljije.

Ko smo pred 10 leti gledali »Sen« v operi, postavljen v dvodelno prostornost, se je zdela igra slovesnejša, nekako visokobaročna; sedanja igra išče v bistvo Shakespeareove renesančnosti in absolutni komedijski razmah. Ustetelo se je mnogo poezije; ostala je sama komedija in iz nje so izginile tudi važne pesniške sentencaosti, ki jih za šekspirovo celotnost ni moglo opustiti; zato bi prej črtal kako mesto iz komedije zaljubljenec, kot važna Tezejeva mesta v V. dejanju. V toliko se s črtami našega teksta ne strinjam. Shakespeare ne moremo postaviti kot god teatralni tekst, z njim ne smemo delati samo teatra, ampak pernika dajmo organsko celega!

Sedanja uprizoritev je mnogo pridobila v enostavnosti, kar je gotovo velik napredek. Režiser g. O. Šest je z odmorom zarezal okvir in realni del igre (Tezejeva palača in igralski sestanek), nato je ostal organsko cel in nepretrgan ves sen, celoten, godna melodrama, ki se konča s Tezejevim nastopom — in po novem odmoru je sledil realni zaključek igre (igralski sestanek in Tezejeva palača). To je zares idealno stopnjevanje značaja igre, vse je urejeno do čiste simetrije zunanjih delov. To je močno poudarila tudi inscenacija g. Ujaničeve, ki skuša biti Shakespeareovo enostavno in poudarja okvir (Tezejevo palačo) s historično stilizirano kuliso, središče — gozd — pa z mogočnim »vojvodovim hrastom«, na katerem in

okoli katerega se gode vsa smešna godna čuda. Vendar godni del radi neenotnosti materiala ne zadovoljuje.

Občutek imam, da se je po stilu igranja najboljše posretil okvir, dočim je rokodelska igra kmalu ušla v pregrbo parodijo, in zlasti da je bila godna igra preerealistična. V splošnem je bilo vitka in krilka preveč, posebno igra zaljubljenec je prekrhla. Na visokem koturnu šekspirovskega bleksa sta stala g. Levar in g. Marija Vera kot Tezej in Hipolita, a umirjena in nekoliko hladna. O zaljubljenih, ki so jih igrali g. Gabrijeljčičeva (mnogo prehrupna), gđ. Boltarjeva, g. Jan in g. Železnik sem sodbu že podal, dodajam, da je označba njihovih značajev drugače dobro ločena; prav izrazit, komedijsko strog oče je g. Jerman. Kar se tiče rokodelcev, je dočela jasno pojmovanje in v pravih mejah oblikovano podoba morda edini g. Lipah kot Peter Dunja. To je res plemenita komika, ostro umsko precizirana in sočna. G. Danes, ki smo ga po dolgem času zopet pozdravili, ni toliko komik forme (zdi se, da jo je celo nekoliko izgubil), kakor pa komik v domišljah — zato mu oblikovna podoba prav lahko uide preko namere. Spočetka ni zadovoljil — v naslednjem pa se je dvignil čim se je krotil. Ostali igralci g. Sancin — da je kot Pisk-Stena dobro jecal in skušal ni dober zamisel režije kolikor mogoče spraviti v neko obliko, je hvalevredno — g. Kralj — vedno resnoben oblikovalec, je s dostojno uveljavil kot Mesečina, g. Smerkolj (Tizba) in Plut (Smuk-lev) so v komiki značaja preveč poudarjeni. Godni svet so v glavnem oblikovali g. M. Danilova (Oberon), g. Šaričeva (Titanija), gđ. V. Juvanova kot Spak. Kot že omenjeno, je bil zlasti ta del igre preveč realističen; najmanj realistična je po svojem značaju bila g. Šaričeva, toda čutili, da bi ji bilo mogoče še bolj poudariti vilinstvo in neznosno dobroto; g. M. Danilova je bila precej temperamenten Oberon. Najtežja vloga je hudomušno nagajivi Spak, mešanica mnogih naravnih, prijaznih in neprijaznih lastnosti, dobre in porednosti. Izprva se je gđ. Juvanova težko uveljavila, niena igra je postajala vedno boljša in polnejša. Med godnimi bitji sta igrali tudi gđ. Slavčeva in Kukečeva.

Značaj melodrame podpira lepa Mendelssohnova glasba, ki se mi pa zdi, da gre danes s svojim romantičnim stilom nekoliko preko stila igre, vsekakor pa se težko občuti njena raztegnjenost. Prav dobro pa označuje komična mesta v melodrami. Muzikalni del je vodil g. višji vojaški kapelnik g. dr. J. Cerin, petje pa je nastudiral g. Z. Prelovce. Pri igri je sodeloval tudi balet in je ugnjal posebno v končnem prizoru, neokusen pa je ples dvojice za transparentom in je v slogu tudi z igro neskladen. V celoti je igra, z velikim trudom pripravljena, dokaz dobrega in resnega stremjenja naše drame in marsikaj, kar se mi ne zdi dobro, je tako, da bi se tekom predstav dalo z majhnimi popravami izboljšati.

F. K.

V mariborskem gledališču

Mariborsko gledališče se razvija; in napreduje. Svoje dni je šel ta razvoj nekako v prelomih, skokoma. Ob zalutani prve dekade in nastopu druge pa očitno prevladuje linija etapnega razvoja. Pogoj so tu: ustaljenost v vodstvu in ansamblu. Manjka še seveda veliko, zelo veliko — svojevrsten umetniški obraz mariborske gledališke scene. Ali ga bomo sploh kdaj oblikovali? Že to vprašanje samo načeti je precej drzna in delikatna stvar. Drži pa: mariborski teater se iz leta v leto spopolnjuje, raste. V sredo zvečer smo imeli odprto predstavo in smo se o tem lahko prepričali — ob Shakespearejevemu »Sen kresne noči«. Čudovito slikovito je zmes, ki jo očituje ta komedija: realnost in pravilnost hkrati, arhaizem in točnost (Shakespearejeva doba), persiflaža in resnobno modrovanje ter vse drugo, kar se je v ozadiju posvečeno z nedosežnim humorjem in komiko ter drastičnimi situacijskimi komplikacijami. Ob znani in priznani večini režiserja J. Koviča je vse to s stiliziranjem, sceničnim razkošjem in simboliko ter novo odersko opremo in kulisami — delo g. Ussarja — dobilo svoj izrazit ter učinkovit poudarek.

V trojnem krogu se osredotočuje dejanje: v okoliju vojvodskega dvora, na torišču diletantov-rokodelcev in pa v čarobnosti vilinskega sveta. Dominantne vloge so zasedli v prvem krogu Kraljeva kot Hermija, Starčeva v vlogi Helene ter Tomasič in Nakrst kot vneta njuna partnerja. Neposredna in prepričevalna je bila Hermija naše prve

igralke Kraljeve; docela posrečena ter izklesana Helena Starčeva. O Tomasiču, ki je po dolgem presledku zopet nastopil na našem odru, pa smo vedeli, da bo z lahkoto kos Lisandru. Razvoju Nakrstovih oderskih vrlin bo treba posvetiti posebno pozornost. Udovčeva kot Hipolita in Blaž kot vojvoda Tezej sta bila vseskozi slovesna in spodobno dostojanstvena, Furijanov Egej pa sila rabijsen in temperamenten. V drugem krogu so prvačili s svojo mestoma uprav sijajno in dovršeno igro J. Kovič kot Klobčič, Skrbinec kot Pisk in P. Kovič, ki mu je bila kot tesariju Dunji dana prilika, da napravi iz te oderske podobe precej več kakor bi bilo morda pričakovati. V njihov krog so se uvrstili s skladno soigro Rasbergerjev Nosan, Gorinski Smuk in Tovornikov Trlica. V vilinskem svetu pa sta v opojni bujnopeprostosti kraljevala Titanija Stefke Frainikove in Gromov Oberon. Grom menda ne spada med palčke in spačke; toda to ni njegova krivda. Zadeva zasedbe je. Neznansko nagajiv, muhast in spletkarski je bil Spak D. Savinove. Mendelssohnovo spremljavo je oskrbel orkester pod odličnim vodstvom dirigenta L. Herzoga. Celotno uprizoritev, ki je bila vseskozi homogena, je poživil nastop baletnega zbora, ki ima v gđ. E. Kovačevi svojo sposobno in odlično voditeljico. Predstavi je prisostvovalo obilo občinstva; bilo je veliko priznanja, dobre volje in ob nastopu rokodelske diletantske družine tudi — smeha.

— c.

Poizvedovanje

Odšel je z doma, neznankom, v četrtak zjutraj 10-leten deček Neško Jelenič iz Ljubljane, Stara pot št. 1. Deček je šibke postave, podolgovatega obraza, temnorjavih oči in las, oblečen je v temnorjavo obleko, rujave nizke čevlje in razoglav. Kdor dečka pripelje očetu, dobil 500 Din.

DVE KREDENCI

dobro ohranjeni, po nizki ceni naprodaj. Ljubljana, Gradišče 8b-III vrata levo.

Takoi dam v naiem

radi preselitve v Kočevje svoje posestvo v Novih selih pri Kočevju z vsem mrtvim inventarjem, stanovanjsko hišo, v kateri se izvršuje gostilničarska obrt, gospodarskimi poslopiji, vse v zelo dobrem stanju. Hiša in poslopja so primerna za trgovino katerekoli vrste. Posstvo leži ob dvojni vsakodnevni avtobusni in posebej še poštini zvezi. Zemljišče je dobro obdelano, vsa poslopja in inventar so v dobrem stanju. Naslov: Josip Kajfež, vinska trgovina, Kočevje.

Izurjene železokrivce

sprejme gradbeno podjetje

Ing. Fran Tavčar, družba z o. z.

Ljubljana, Dolenjska c. 26.

Autotaksi M. Hočevar

Novo mesto-Kendija Telefon št. 18

Znamke

Naprodaj imam ca. 5000 znamk, lepo po državah urejenih, po zvezkih, deloma posamič, po zmerni ceni. — Oddam tudi posamezne znamke.

FRAN KSAV. AZMAN, Javornik na Gorenjskem.

Nudimo Vam ugodno priliko za nakup

Mešano naravno drobno perje	kg 18—
Pisano kokošje	kg 25—
Rumeno	kg 35—
Skubljeno naravno mešano	kg 40—
Cisto belo kokošje drobno perje	kg 58—
Skubljeno gosje perje, puh itd.	

Perje se pošilja v vrečah po 1/2, 1 in 2 kg

Naročnikom izven Zagreba pošljemo na zahtovo brezplačen vzorec od vsake vrste.

Zahtevajte, če ga še nimate, naš novi zimski katalog, v njem najdete na 108 velikih straneh bogato izbiro Vam potrebnih predmetov za se in za gospodinjstvo.

Trgovska in odposiljateljska tvrdka

KASTNER & ÖHLER

ZAGREB, Illica 4.

